

Ольга Хорошковська
Катерина Повхан

УКРАЇНСЬКА МОВА

Усний курс

1

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7

X82

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(наказ МОНмолодьспорту України від 07.02.2012 р. № 118)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Експертизу здійснював Інститут педагогіки НАПН України

Умовні позначення

– Завдання на урок.

– Розкажи...

– Послухай...

– Розучіть і розіграйте...

– Розглянь...

– Попрацюйте в парах...

Увага!

Текстовий матеріал призначений для учителя.

Хорошковська О.Н.

X82 Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою. Усний курс : підручник для 1 класу / О.Хорошковська, К.Повхан. – Львів : Світ, 2012. – 160 с. : іл.

ISBN 978-966-603-737-7

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7

ISBN 978-966-603-737-7

© Хорошковська О., Повхан К., 2012
© Кульчицький Н., Костишин С.,
ілюстрації, 2012
© Видавництво «Світ», 2012

Україна — рідний край

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

*Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

ЧАСТИНА І

1, 2. Ми живемо в Україні

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, правильно вимовляємо звуки [йі], [и], [ц’], засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам’ять.

Володимир Кленц

В мене в серці – Україна.
Тут – мій дім, моя родина,
Тут мені співає гай.
Україна – рідний край.

Хто це? Де живе?

Це Андрійко.
Він українець.
Андрійко живе в Україні.

Це Оксánка.
Вона́ українка.
Оксánка живе́ в Україні.

Це Га́бор. Він угóрець.
Га́бор живе́ в Україні.

Це Іло́нка. Вона́ угóрка.
Іло́нка живе́ в Україні.

Показуйте на малюнок і запитуйте «Хто це?», «Де живе?» і відповідайте за поданими зразками.

3, 4. Ми вивчаємо українську мову

Слухаємо–розуміємо тексти, вчимося правильно вимовляти звуки [и], [х], засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять, розповідаємо.

– Дóбрый день, діти! У нас урóк української мóви.

Хто ти? Де живеш? Яку мову вивчаєш?

Я учень. Я живу́ в Україні.
Я вивча́ю українську мóву.

Я учени́ця. Я
Я

Це хлопчик.

Він учень.

Він вивчає

Це дівчинка.

Вона учениця.

Вона вивчає

Це діти.

Вони учні. Вони

вивчають

– Ви вивчаєте українську мову?

– Так, ми вивчаємо

– Яку мову вони вивчають?

– Вони вивчають

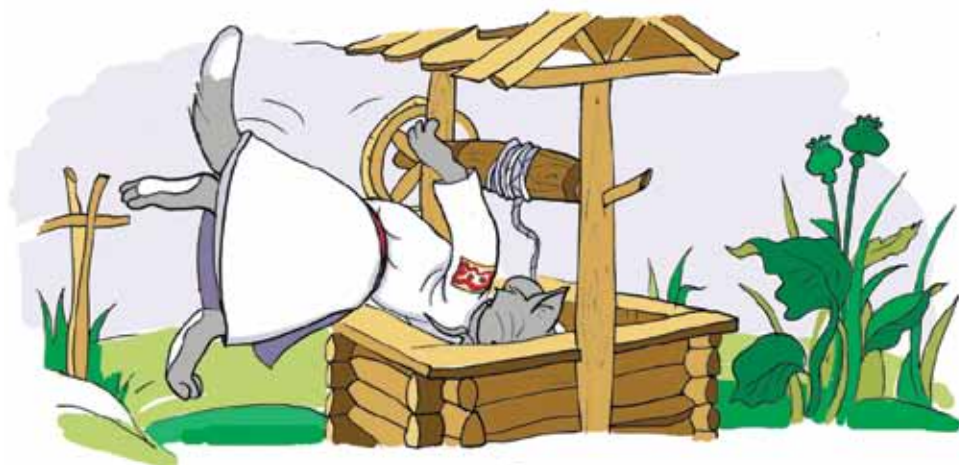

Показуйте на малюнок і запитуйте «Хто це?», «Хто він (вона)?» (один запитує – інший відповідає, потім навпаки).

5, 6. Пішла кіця по водіцю

Слухаємо–розуміємо текст пісні, удосконалюємо вимову звуків [и], [ц'], засвоюємо нові слова, заучуємо пісеньку напам'ять, розповідаємо за малюнками словами пісеньки.

7, 8. Родіна

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, вчимося вимовляти звук [с'], зачуємо напам'ять, розповідаємо.

Це тато і мама.
Це мій Це моя

Це дідусь і бабуся.
Це мій... . Це моя... .

Це мій брат.
Його звать ...

Це ... сестра.
Її звать ...

А це я.
Мене звать ...

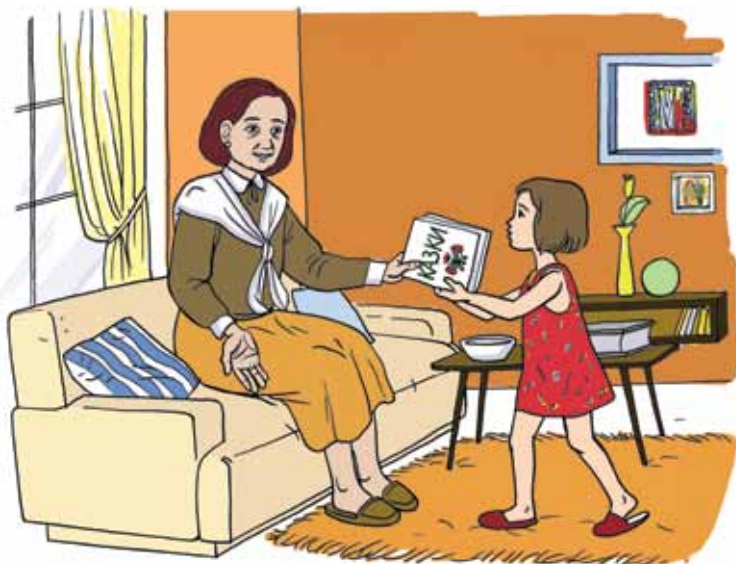

1. Показуйте на малюнок, запитуйте і розповідайте: «Хто це?», «Чий?», «Чия?» (один (одна) запитує – інший відповідає, а потім – навпаки). 2. Запитайте одне одного, хто є у твоїй родині, і дайте відповідь. Зразок:

У моїй родині є ...

- Приві́т! Це хто?
- Це мій бра́тик. А в тебе є бра́тик?
- Ні, нема́. (Так, є.) У мене є сестри́чка.

- Бабу́сю, будь ла́ска, прочита́й мені ка́зку.
- Сіда́й біля мене. Прочита́ю.
- Дякую, бабу́сю.

За поданими зразками побудуйте діалог.

9, 10. Бабу́сина ка́зка

! Слухаємо–розуміємо українську народну казку «Курочка ряба», удосконалюємо вимову звуків [p'], [c'], засвоюємо нові слова і вживаємо їх під час розповіді казки за малюнками.

11, 12. Шкóла

Слухаємо-розуміємо тексти, засвоюємо нові слова (**хто, куди, де**), правильно вимовляємо звуки [**х**], [**и**], розігруємо сценки за малюнками.

Ўчні іду́ть до шкóли.
Їх зустріча́ють учителі́.

Ўчень іде́ до шкóли.

Учени́ця іде́ до шкóли.

Показуйте на малюнки і запитуйте одне одного: «Хто іде до школи?», «Хто їх зустрічає?»

Це вчитель.
Він стоїть.

Це вчителька.
Вона стоїть.

– ..., ти куді йдеш?
– До школи. А ти?
– І я іду до школи.

– ..., куді ти йдеш?
– Додому. А ти?
– І я іду додому.

Показуйте на малюнок і запитуйте одне одного «Хто це?», «Що робить?» і відповідайте. За змістом двох останніх малюнків і зразками розіграйте сценки розмови дітей.

13, 14. Вітання й прощання

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [л'], [и], розігруємо в ролях.

– Доброго ранку, діти!
Я Олена Петрівна,
учителька української мови.

– Добрий день, діти!
Я Микола Іванович,
учитель української мови.

– Привіт, Іштване!
– Привіт!

– Привіт, Ёржіко!
– Привіт!

– До побачення, ... !
– До побачення, діти!

– До побачення, пане Іване! – До побачення!
– Бувайте здорові, Петровичу. – Бувай!

Уявіть себе в ролі дорослих, які зустрілися і які прощаються. Які слова вони вживають? Розіграйте сценки вітання й прощання.

15, 16. Клас

Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, вимовляємо звуки [л]–[л'], заучуємо напам'ять, розповідаємо.

Це стіл.

Це парта.

Це стілець.

Це дошка.

Це шафа.

Це вікно.

Це двéрі.

Розіграйте таку сценку: один (одна) учень (учениця) підходить до якогось предмета в класі, показує на нього й запитує «Що це?», інший(-а) відповідає.

17, 18. У класі

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо службові слова і вживаємо їх у мовленні, удосконалюємо вимову звуків [л'], [и], [х], розповідаємо, хто де знаходиться.

... біля дошки

... біля вікна

... біля столу

... сидить за партою

... сидять за партами

Один (одна) з вас показує на малюнок і запитує «Хто де?», «Що робить?», інший – відповідає (потім – навпаки).

Ўчень заходзіць **до** класу.

Ўчень выходзіць **із** класу.

Хто (що) де? Що робляць? Відповідайте за зразком:

Учы́тель сидзі́ць за сто́лом, чыта́е.

Ў́чні сидзя́ць за па́ртвамі, слуха́юць.

Розкажы́ць за останнім малю́нком, хто ё́ у класі́, што ё́ в
ньому́ і хто што робі́ць.

19, 20. На уроці

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, удосконалюємо вимову звуків [х], [и], відповідаємо на запитання, заучуємо напам'ять.

Учителька запитує.

Учень відповідає.

Учніця розповідáє.

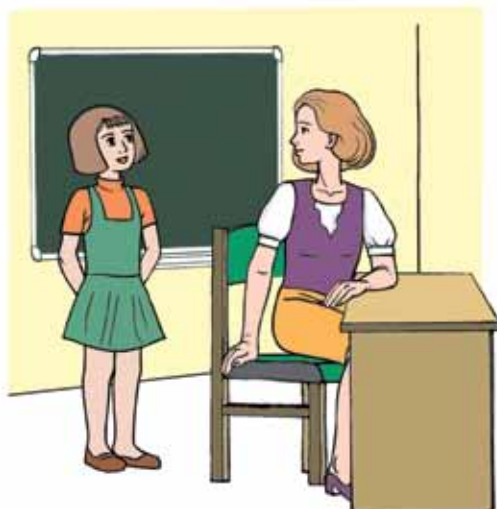
Учні слúхають.

Один учень показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Що робить?», інший відповідає, а потім – навпаки.

... читає, ... слухають.

... відповідає, ... слухає.

Запитайте одне одного, що робить вчителька, що робить учениця, і дайте відповідь (один запитує – інший відповідає, і навпаки).

21, 22. На перерві

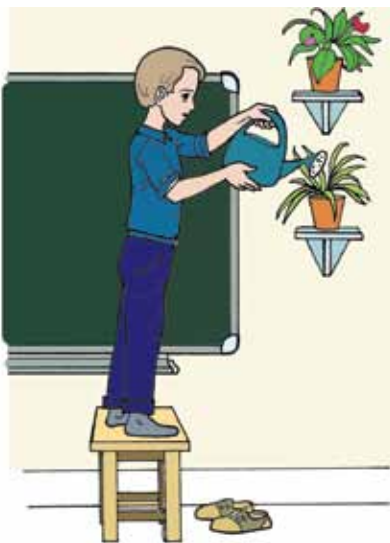
Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно їх вимовляємо і вживаємо в мовленні, розучуємо українську дитячу гру.

... відчиняє вікно.

... витирає дошку.

... поливає квіти.

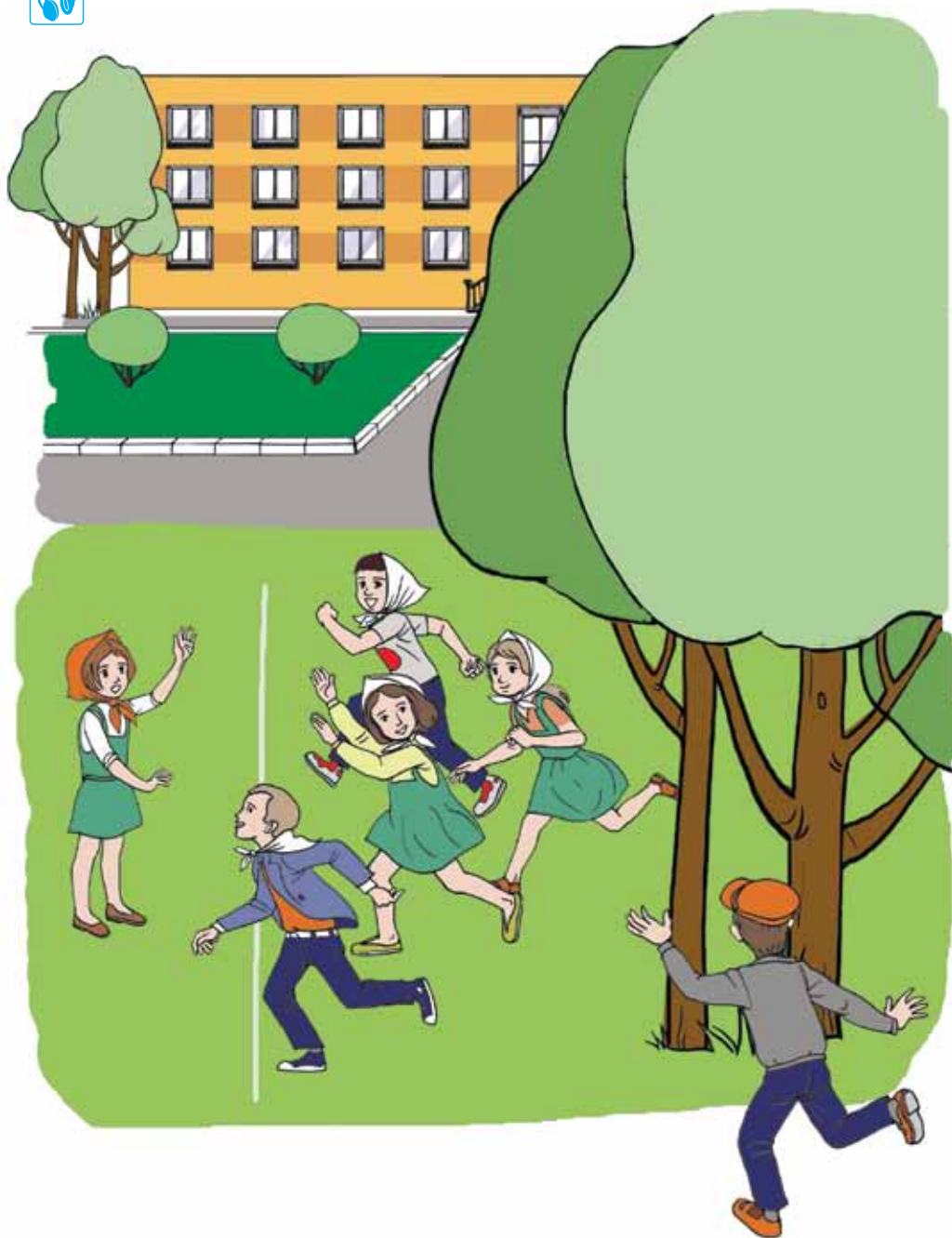

... виходять із класу.

Розіграйте сценку за малюнками: один запитує «Хто що робить?» – інший відповідає.

Гúси, гúси, додóму!

Розучуємо й розігруємо гру.

23, 24. Навчальні речі

Слухаємо–розуміємо, закріплюємо вимову звуків [и], [л]–[л’], [ц’], запитуємо й відповідаємо, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Навчальні речі – це ...,

У Га́бора

У Окса́нки ... і

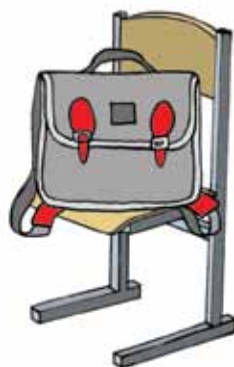
У вчи́тельки

Один показує на малюнки і запитує «Що це?» і «У кого що?», інший відповідає (потім – навпаки).

Микóла кладé **у** рáнець ... , ... ,

На альбóмі пéнзлик.

На

На

У пенáлі рúчка й олівéць. **У** рáнці **В** альбóмі

Запитайте одне одного «У чому що?» і дайте відповіді.

25, 26. Лічба: 1, 2, 3, 4, 5

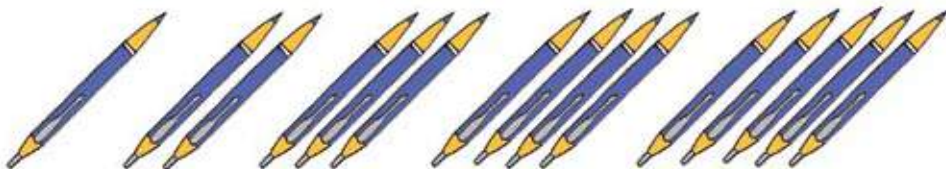
Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося лічити.

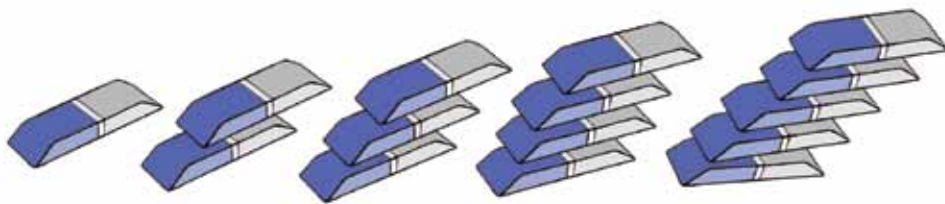
Одін зошит, два (три, чотири) зошити, п'ять зошитів

Одін олівець, два (три, чотири) олівці, п'ять олівців

Одна ручка, дві (три, чотири) ручки, п'ять ручок

Одна гумка, дві (три, чотири) гумки, п'ять гумок

Полічіть, чого скільки. Один запитує – інший відповідає, і навпаки.

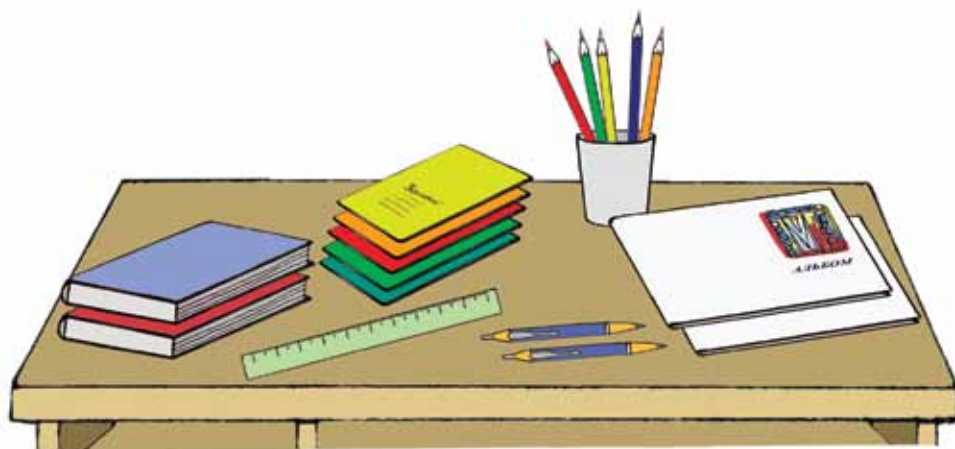

Це дівчátка. Трї дївчинки.

Це

Хто це? Скільки? Відповідайте за зразком.

Тут стіл. На столі ...

Що тут? Скільки? Відповідайте за зразком.

Відкрийте свій ранець і запитайте одне одного, чого скільки у ранці. Попросіть свого друга (подругу) відкрити свій ранець і розповісти, що є у ньому і скільки.

27, 28. Кольорі

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова й правильно вимовляємо їх та вживаємо у мовленні, заучуємо напам'ять.

Це кольорóві олівці: червóний, зелéний,, ...,

Це зóшит.
Він сіній.

Це лінійка.
Вона́ зелéна.

Це со́нечко.
Вонó жóвте.

Це кре́йда.
Вона́

Це яйце́.
Вонó

Це олівці́.
Вони́ кольорóві.

Один показує на предмет, називає його і запитує «Що (називає предмет) якого кольору?», інший (інша) відповідає, а потім – навпаки.

Слухаємо–розуміємо вірш Івана Складаного «Соняшник за тином».

Що намалював хлопчик?

Розгляньте малюнок і дайте імена дітям.

Запитайте одне одного, хто кому яку кульку дав і хто яку кульку одержав (один (одна) запитує, інший (інша) відповідає).

29, 30. У Країні Ввічливості

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо форми звертання, правильно вимовляємо їх і вживаємо нові слова у мовленні. Заучуємо напам'ять, розповідаємо.

Хто йшов лісовою стежкою? Кого зустріли батько і син?

Ранок

- Дóброго ранку, ма́мочко!
- Дóброго ранку, дóнечко!

День

- Дóбрый день, па́ні ...!
- Дóбрый день, па́не ...!

Уявіть собі, що настав ранок. Привітайтеся з мамою, татком, бабусею, дідусем, а також сестрою чи братиком (називаючи їхні імена).

– Дóброго вéчора,
– Дóброго вéчора,

– До побáчення,
– До побáчення,

– Добрáніч, дóнечко!
– Добрáніч, мамúсю!

31, 32. Чарівні слова

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо сценки, заучуємо напам'ять, розповідаємо.

- Іріно Петрівно, я допоможу Вам.
- Дякую.
- Прощу.

- Жучо, у тебе є олівець?
- Ні, немає!
- Вібач.
- Золтане, у мене є. Візьми.
- Дякую!
- Прощу.

Розіграйте сценки за зразками.

- Іріно Петрівно, дозвольте зайті.
- Прóшу. Сіда́й на сво́є місце.
- Дя́кую.

- ..., у тебе є ручка?
- Так, є.
- Дай мені, будь ласка.
- Прóшу.

Розіграйте діалоги за малюнками і зразками мовлення.

33, 34. Знайомство

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, заучуємо напам'ять, розповідаємо.

– Діти, познайомтесь, це Ґабор. Він буде вчитися у нашому класі.

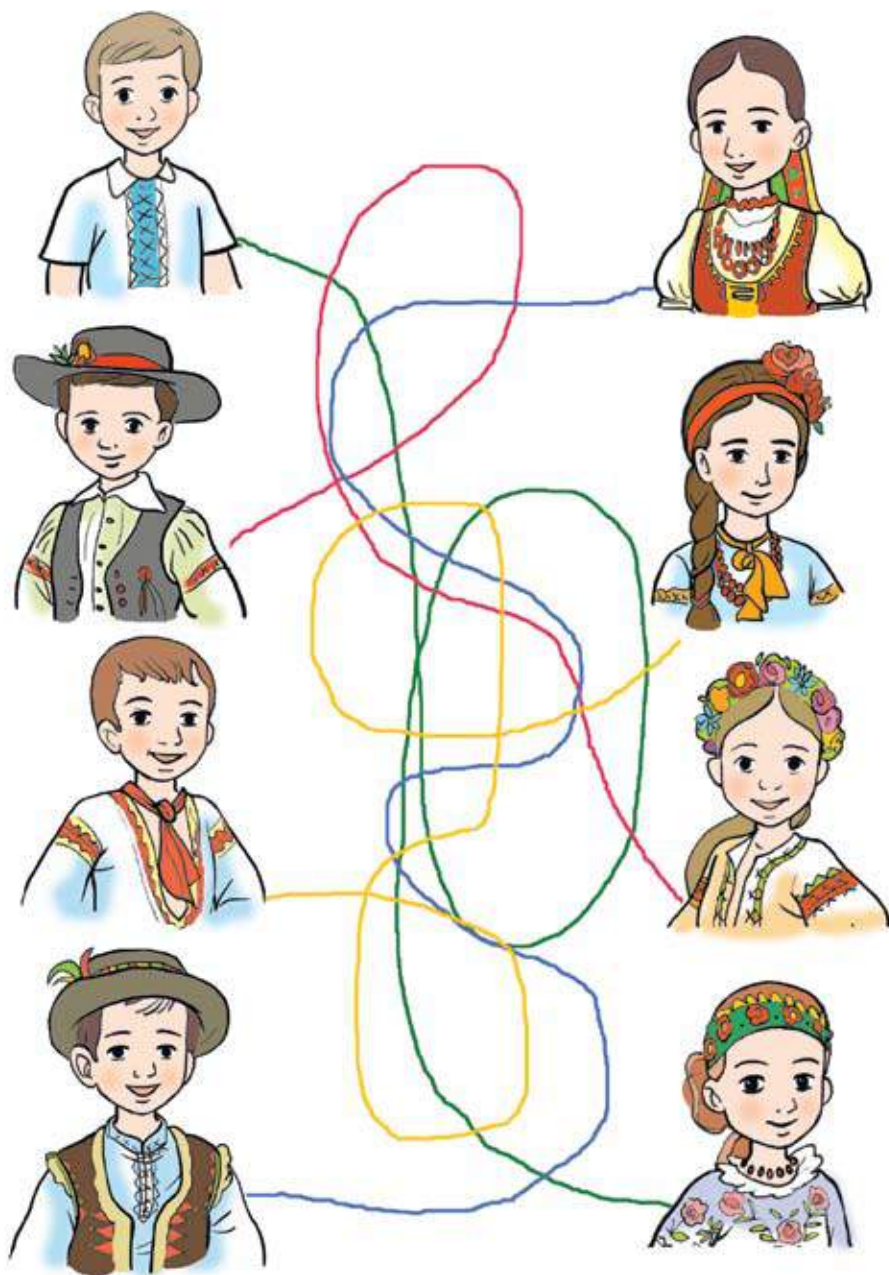
– Ґаборе, сідай, будь ласка. – Я Олесь. Будемо дружити?
– Дякую. – Так, будемо.

Уявіть, що це до вас у клас прийшов новенький учень. Розіграйте сценку знайомства і запитайте, у якій школі він учився раніше.

Розгляньте малюнок. Дайте імена дітям.

Розкажіть, хто з ким познайомився (познайомилась)?

35, 36. Мої іграшки

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, заучуємо напам'ять, лічимо.

Чого скільки?

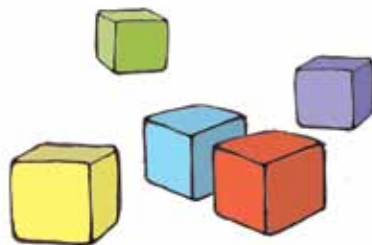
Це півник. Він один.

Це лялька. Вона одна.

Це ведмедики. Їх три.
Три ведмедики.

Це кубики. Їх п'ять.
П'ять кубиків.

Показуйте на малюнки й запитуйте одне одного «Що це?», «Скільки?».

– Олénко, дай, будь ласка,
твою ляльку.
– Прóшу.
– Дякую.

– Микóлко, дай погратися
твоїм м'ячém.
– Ні, не дам. Я сам граюся.
– Вїбач!

Слухаємо і заучуємо напам'ять вірш Анатолія Костецького, розповідаємо в особах.

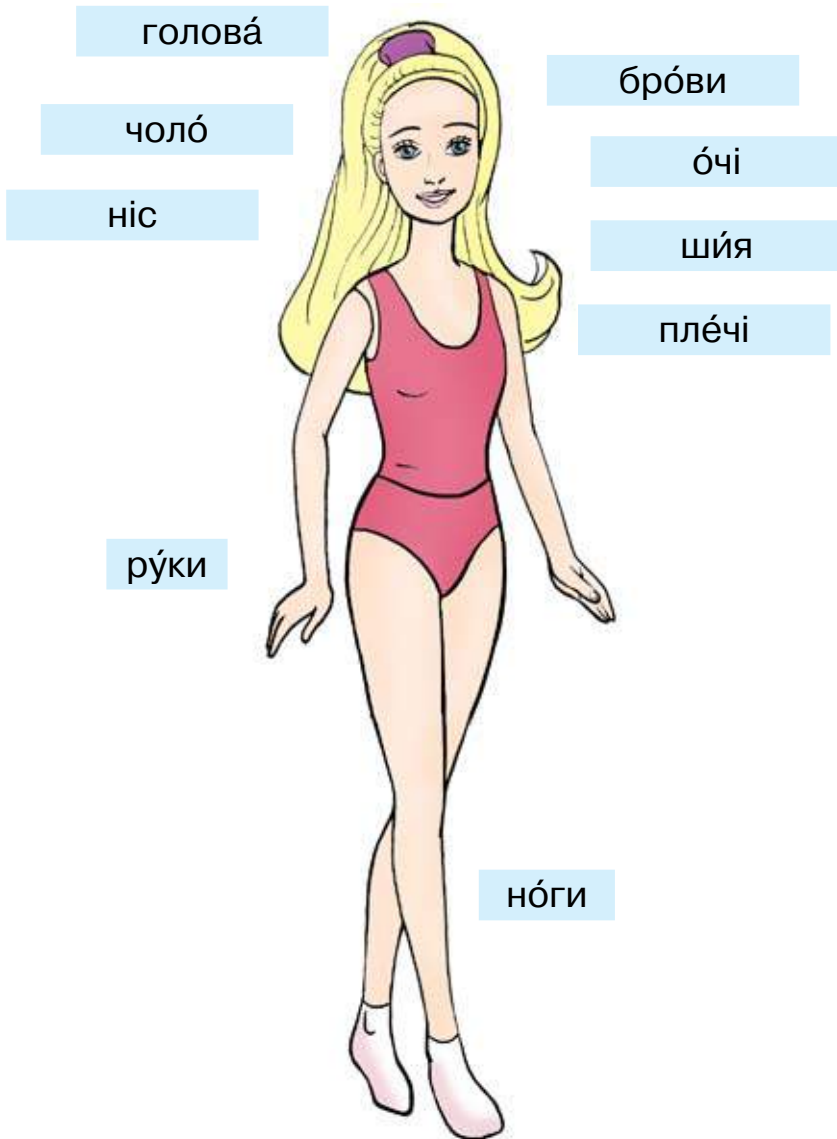

Розігруємо діалоги за малюнками.

37, 38. Людина. Частини тіла

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [л'], [с'], розповідаємо за малюнком.

Намалюйте хлопчика чи дівчинку і розкажіть одне одному, кого ви намалювали.

Що малюють діти?

Що є, чого нема?

Розгляньте малюнки і скажіть, що намалювала дівчинка і що хлопчик. Що їм ще треба домалювати?

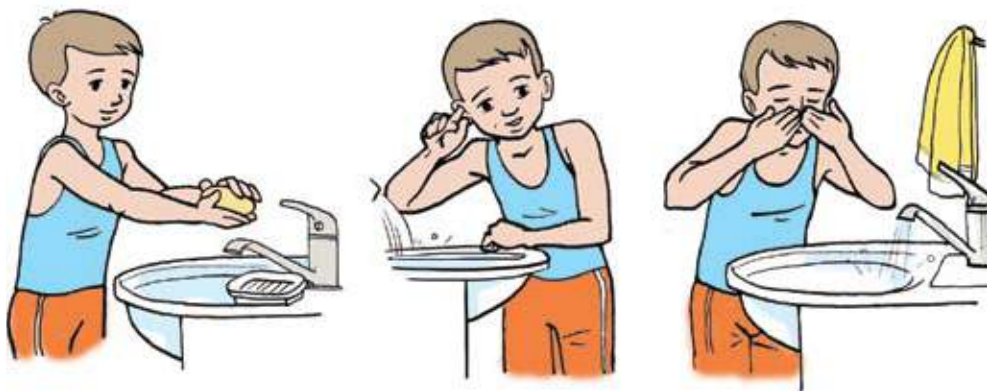

Що намалювала дівчинка?

39, 40. Гігієна

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Хлопчик м'є рúки,

м'є вúха,

умивáється,

витирає рúки,

витирає вúха,

витирає облíччя.

Розгляньте малюнки. Дайте ім'я хлопчикові і розкажіть одне одному за зразками, що він робить.

Дівчинка чистить зúби, вмивається, мiє гóлову,

вити́рає волóсся, розчiсує волóсся, заплiтає косу́.

Розгляньте малюнки. Дайте ім'я дівчинці і розкажіть одне одному за зразками, що вона робить.

41, 42. Зима прийшла

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять.

Це ліжі.

Це сánкі.

Це ковзані.

Ката́ється
на ліжах.

Ката́ється
на сáнкáх.

Ката́ються
на ковзанáх.

Дайте імена дітям. Запитайте одне одного «Хто це?», «Що робить?» і дайте відповідь.

Свято Миколая

1. Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Що робить?», інший – відповідає. 2. Запитайте одне одного, що подарував Святий Миколай дітям, і дайте відповідь.

43, 44. Рукавичка

Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося розповідати за малюнками, розігруємо казку за ролями.

Розігруємо казку.

45, 46. Готуємося стрічати Новий рік

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять.

Ялинкові прикраси – це

Уявіть собі, що один з вас – тато, а інший – син чи донька. Розіграйте сценку: батько просить ту чи іншу ялинкову прикрасу, син (донька) подає. Зразок:

- Іл'онко, дай, будь ласка, гірлянду.
- Ось вона, візьмі.
- Дякую.
- Прощу.

Новий рік у школі

Розгляньте малюнки і запитайте одне одного, хто ким був на святі. Зразок:

- ..., ким ти була (був) на святі?
- Я була (був) Снігуронькою (Лисічкою, Зайчиком).
- А ти?
- А я

47. Різдвó

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя і тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, зачуємо напам'ять.

Уявіть, що це ви колядники і вітаєте господарів. Заспівайте колядку.

Свято Василя

Уявіть собі, що ви щедрувальники. Защедруйте.

48, 49. Одяг

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Одяг – це ..., ...

Показуючи на малюнок, запитайте одне одного «Що це?» і дайте відповідь.

Розіграйте ролі мами й дівчинки. Мама запитує «Що ти одягнеш дівчинці (хлопчику)?». Дівчинка відповідає. Зразок:

– Дівчинці я одягну ...,

– Хлопчику я одягну ...,

Зимовий одяг – це теплий ..., тепла ..., теплі

Розкажи, що ти одягаєш узимку.

– Це твій шарф?
– Так, мій.
– Візьмій.
– Дякую.
– Прощу.

– Чия це шапка?
– Моя.
– Візьмій, будь ласка.
– Дякую.
– Прощу.

1. Один показує на малюнок і запитує «Що це?», інший – відповідає. 2. За зразками запитайте одне одного «Чия куртка?», «Чий ранець?», «Чиї рукавички?» і дайте відповіді.

50, 51. Взуття

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні.

Взуття – це ..., ..,

Що ти взуваєш влітку? А взимку?

Дайте дітям імена і скажіть, хто в чому вдягнений.

Олénка взува́ється.

Іва́нко роззува́ється.

За зразками скажи, що ти робиш уранці і що увечері, коли приходиш додому.

Слухаємо-розуміємо вірш Анатолія Костецького «Неуважна сороканіжка».

Один показує на малюнок і запитує «Що виставив продавець?», інший – називає, а потім – навпаки.

52, 53. **Пóсуд**

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Пóсуд – це ..., ...,

Скільки чого? (один ..., одна ..., одне ...)

У бабúсі та́ця. **На ній** ча́йник і 2 ча́шки.

У Марíнки лóжечки.

За малюнками і зразками запитайте одне одного «Що несе бабуся?», «А що внучка?».

Ма́ма **ста́вить** на сті́л До́нька **кладé** на сті́л ...,

Слухаємо вірш Григорія Глушньова, розглядаємо малюнок, вивчаємо вірш напам'ять.

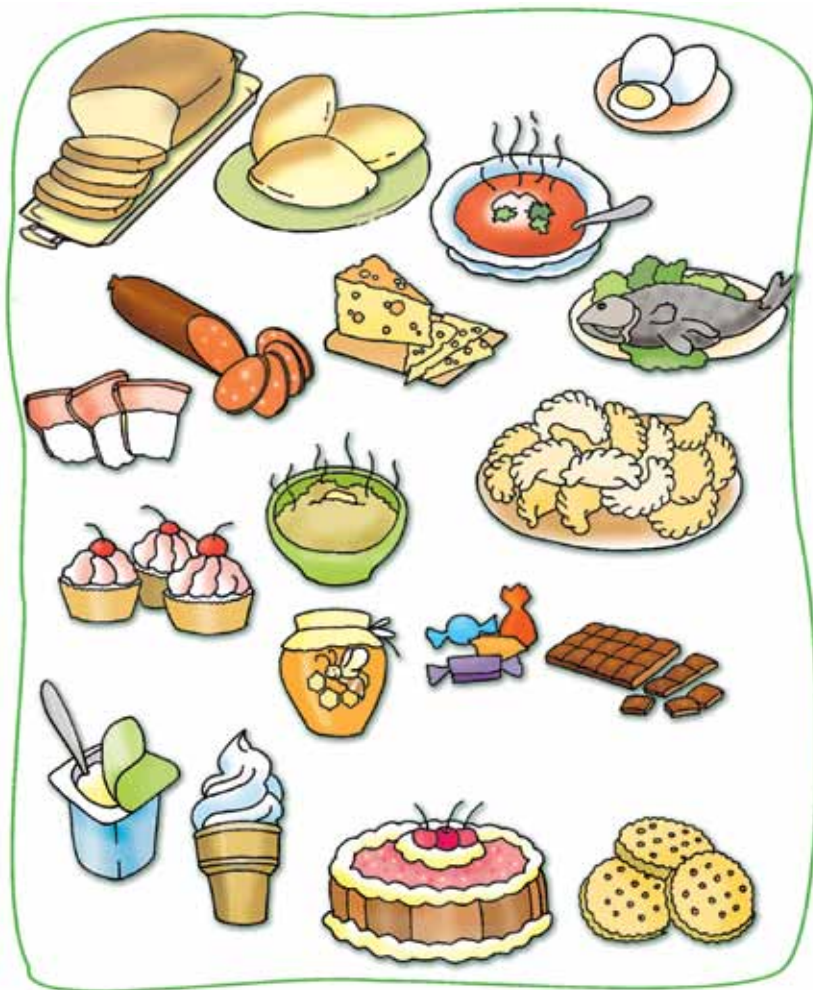

Запитайте одне одного «Чого скільки?», «Що стоїть, а що лежить?», «Хто помив тарілки?»

54, 55. Що ми їмó? Продукти харчування

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і правильно вимовляємо їх та вживаємо в мовленні, розігруємо сценки.

Їжа – це ... , ... , ... ,

Запитайте одне одного, хто що любить їсти, і дайте відповіді. Зразок:

– Що ти любиш їсти?

– Я люблю їсти ... , А ти що?

Я їм
Ти їси
Він (вона) їсть

Ми їмо
Ви їсте
Вони їдять

– Що ти їси?
– Я їм

– Що він їсть?
– Він їсть

– Що вона їсть?
– Вона їсть кашу.

– Що ви їсте?
– Ми їмо шоколад.

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і зразками.

Розкажи, хто що їсть.

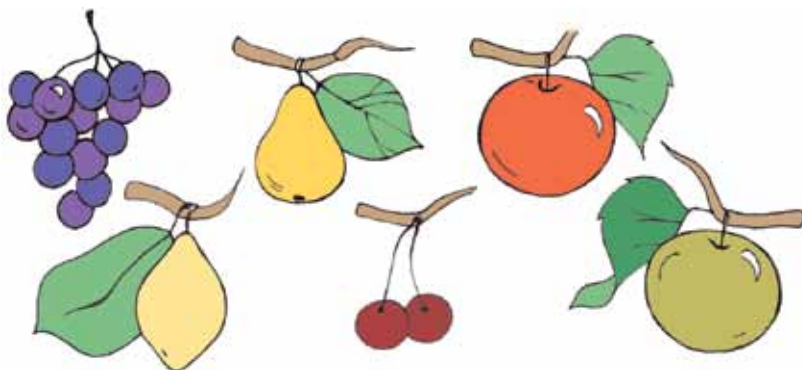
56, 57. Фру́кти

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо сценки.

Що? Який? Яка? Яке? Які? (за смаком)

Фру́кти – це: ... ,

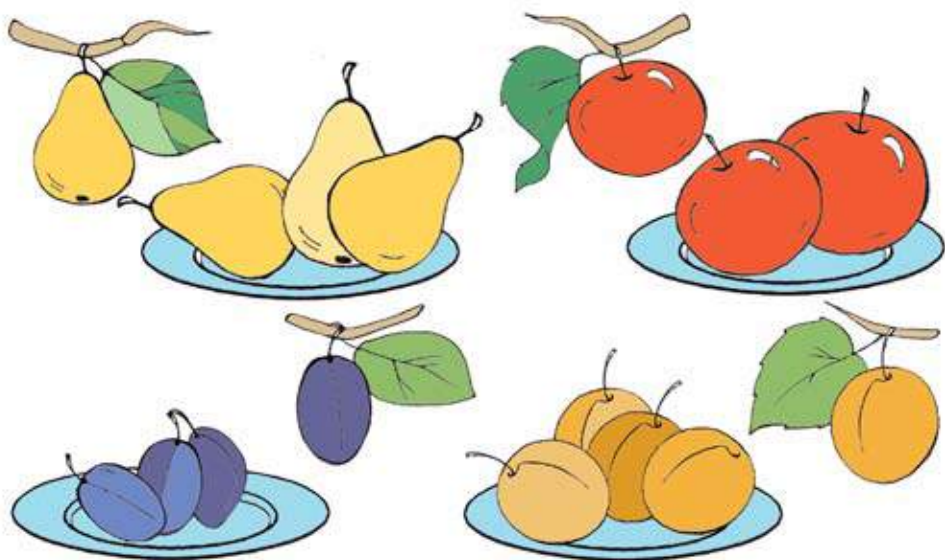

Що на столі?

Розіграйте розмову братика й сестрички за зразком:

- ..., ти хочеш яблуко?
- Так! (Ні, хочу гру́шу).
- Візьмі́, будь ла́ска.
- Дя́кую.

Що яке (за кольором)? Чого скільки?

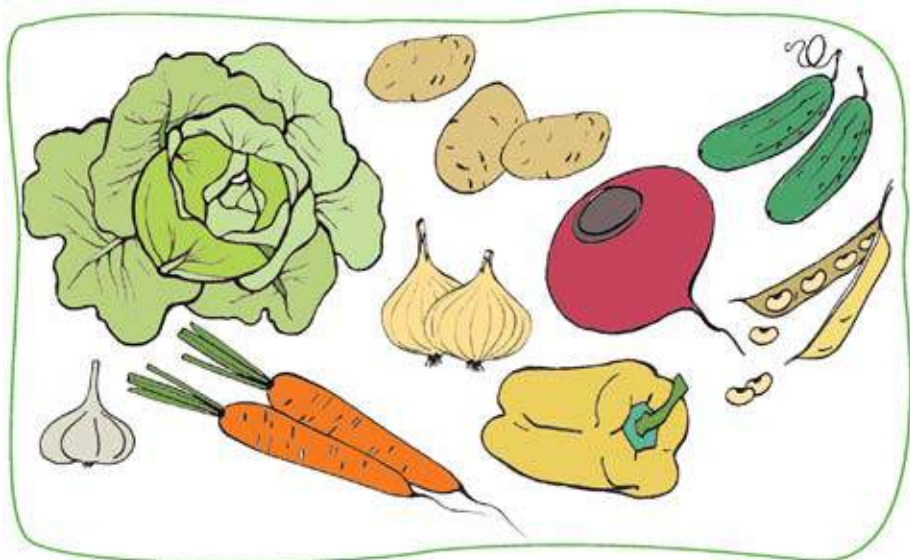
Слухаємо і зачуємо напам'ять уривок з вірша Лесі Українки.

58, 59. **Ївочі**

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні, розповідаємо за малюнком.

Ївочі – це капуста, ...,

Що купує мама?

Що треба для борщу?

Запитайте одне одного «Що кладуть в український борщ?»

Що малюють зайчата?

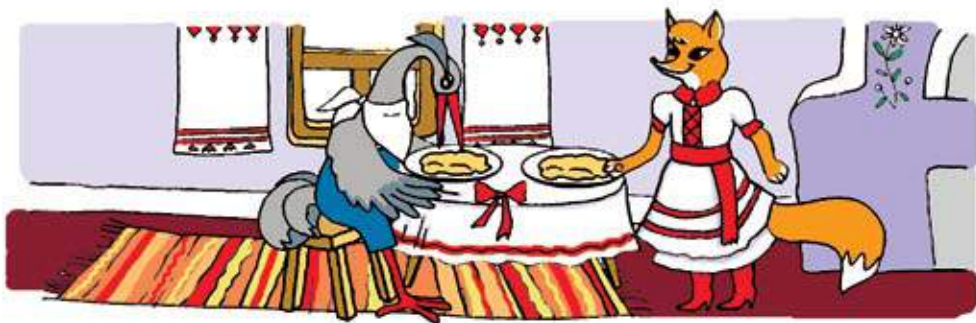

Запитайте одне одного «Що було на столі і чого нема?»

60, 61. Лисіця і Журавель

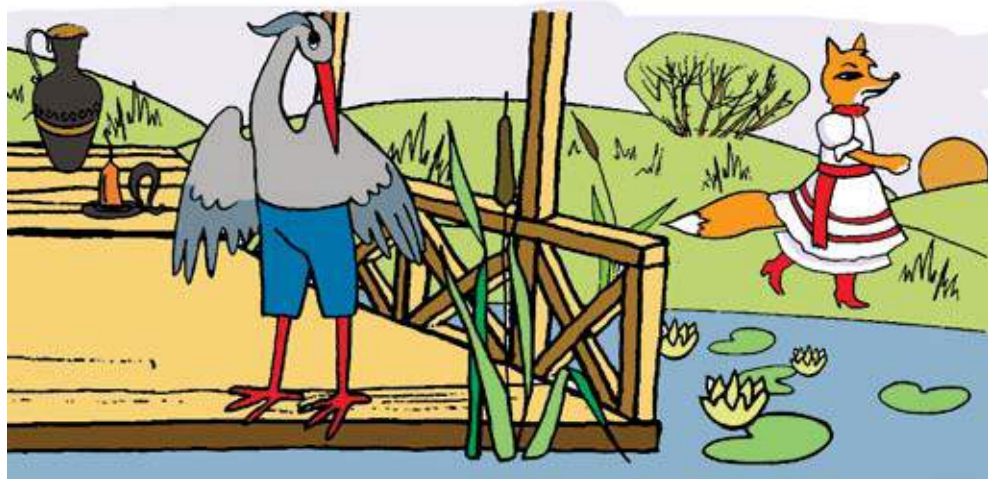
Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вчимося розповідати казку за малюнками.

Кого запросила Лисичка в гості? Чим пригостила? Чи їв Журавель кашку?

Розіграйте сценку: Лисичка запрошує Журавля покуштувати кашку.

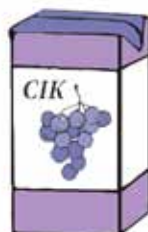

Розіграйте сценку: Журавель пригощає Лисичку.

62, 63. Що ми п'ємо? Продукти харчування

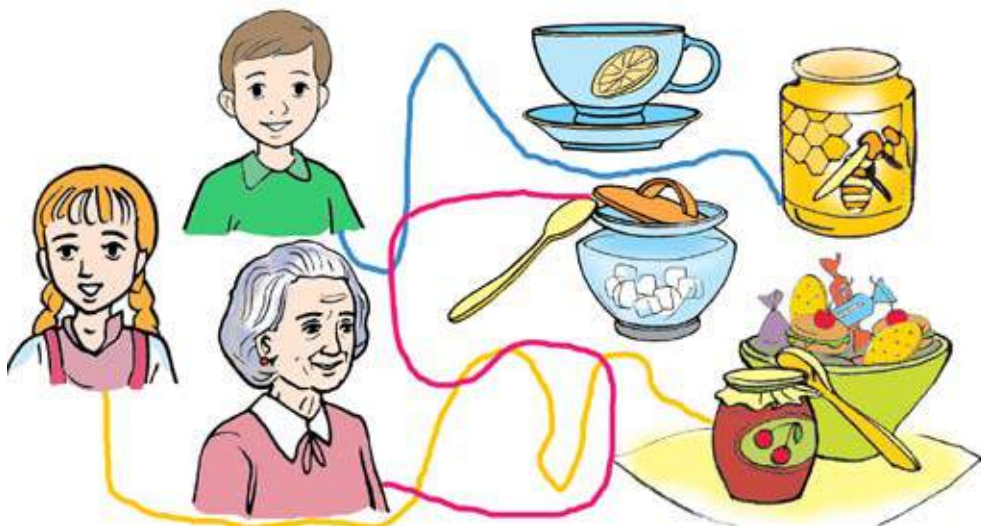
Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

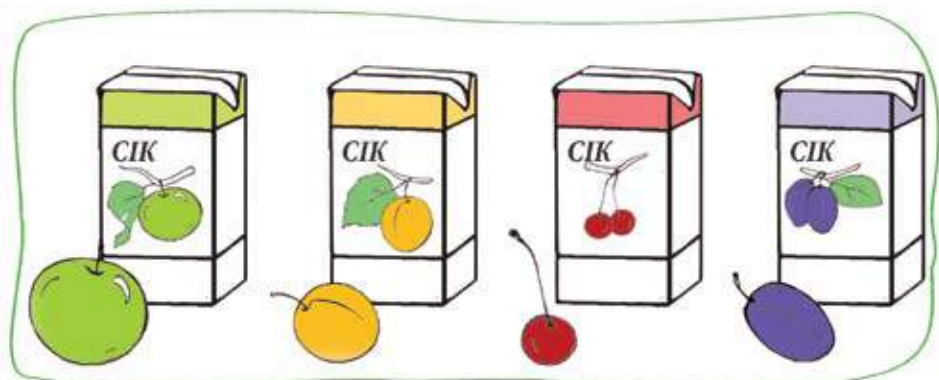

Що ми п'ємо? Що любиш пити ти? (Я люблю пити ...)

Розгляньте малюнок і скажіть, хто з чим любить пити чай.

яблучний
сік

абрикóсовий
сік

вишнёвий
сік

сливóвий
сік

Хто що замовив?

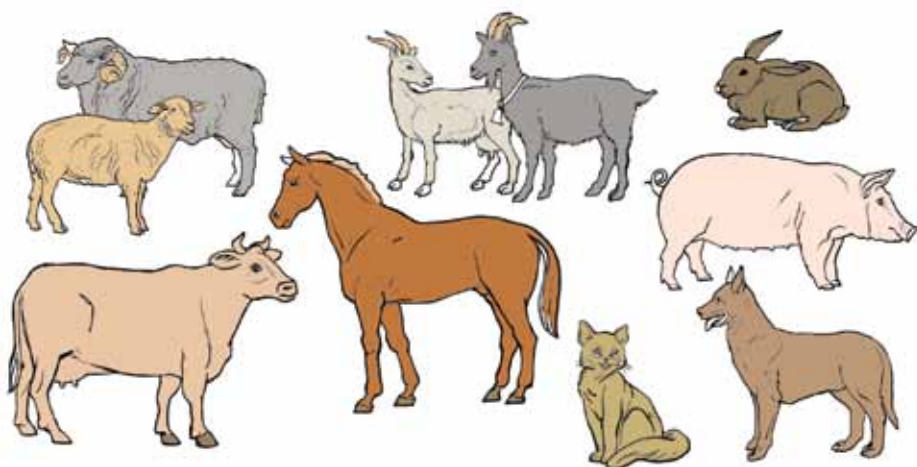

Уявіть собі, що це ви були у кав'ярні. Розіграйте ролі тата й мами, які замовляють тістечка і каву, сина й доньки, які замовляють морозиво.

64, 65. Свійські тварини

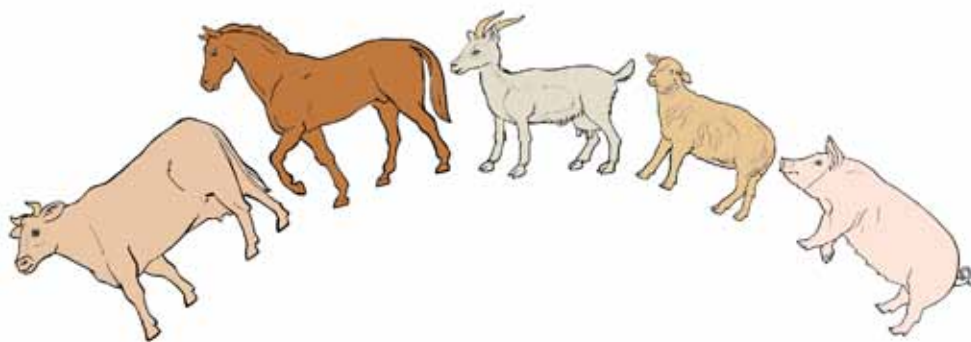
Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні.

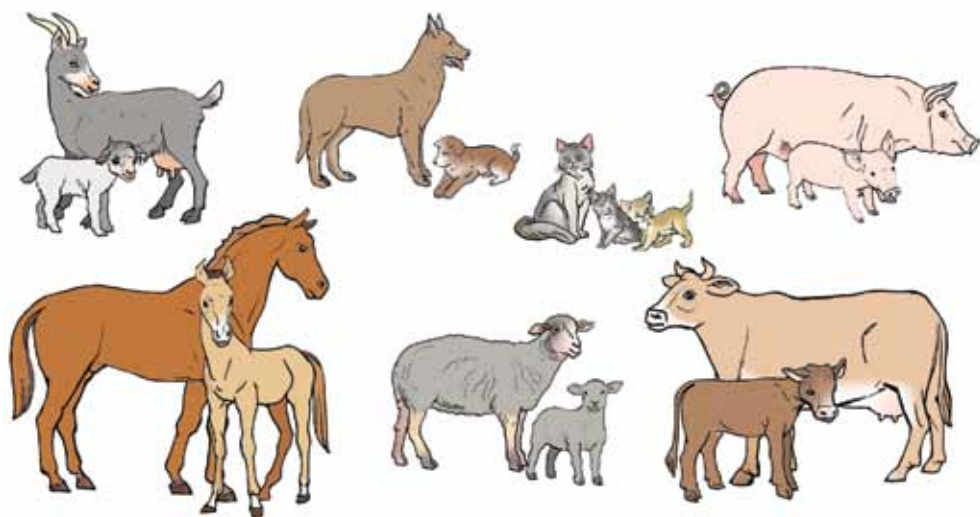
Свійські тварини – це ..., ..., ...,

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», інший – відповідає.

Хто за ким іде? Зразок:
Іде корова, за коровою іде кінь, за конем

Один показує на малюнок і запитує, у кого хто, інший – відповідає. Зразок:

У корови – теля. У кобили – лошά. У вівці – ягня. ...

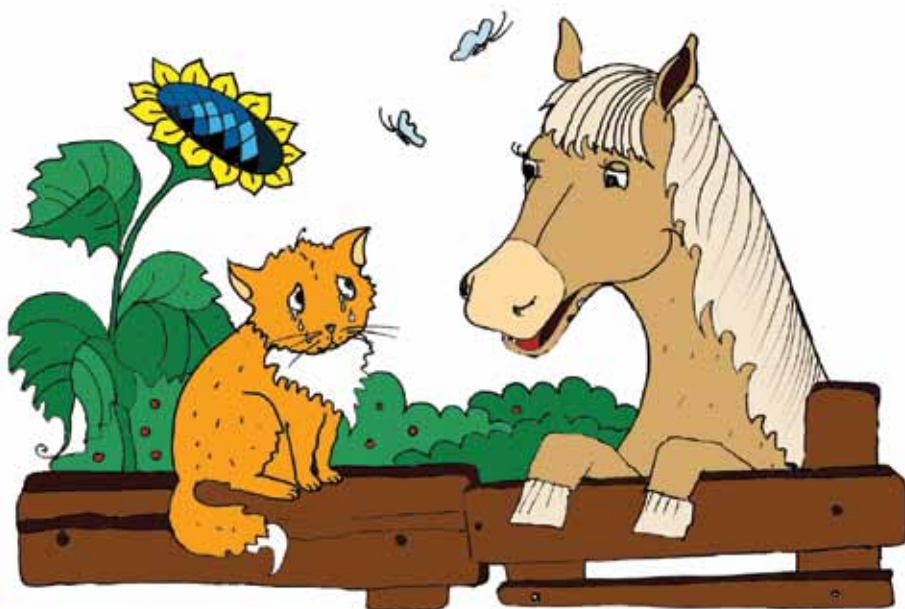

Запитайте одне одного «Хто кого годує?», «Чим?» і дайте відповідь за змістом малюнка.

66, 67. Няв-Няв!

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя і казку, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, розповідаємо казку за малюнками.

Розіграйте за одним із малюнків сценку розмови.

68, 69. Весна́

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять вірші, співаємо веснянки.

Як змінилася природа весною?

Що роблять?

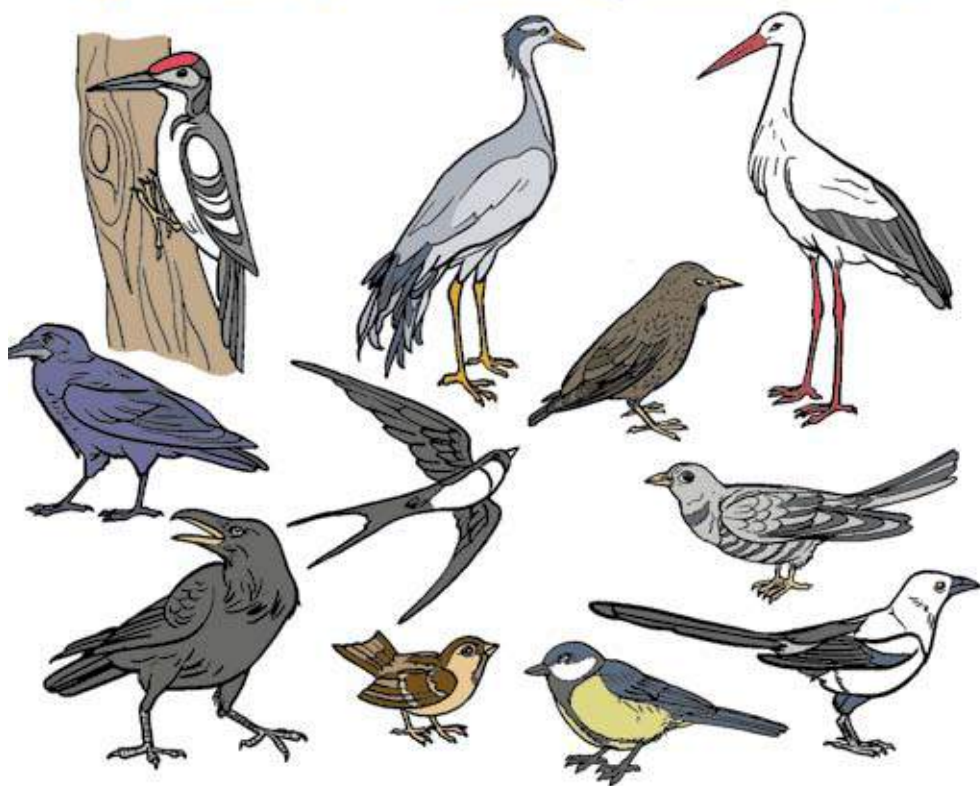
9 бѣрезня – день народження Тараса Шевченка

Хто такий Тарас Шевченко?

70, 71. Весна́. Птахі́

Птахі́ – це жураве́ль, ..., ...,

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», інший відповідає, потім – навпаки.

Один показує на малюнок і запитує «Чиє гніздо?», інший відповідає.

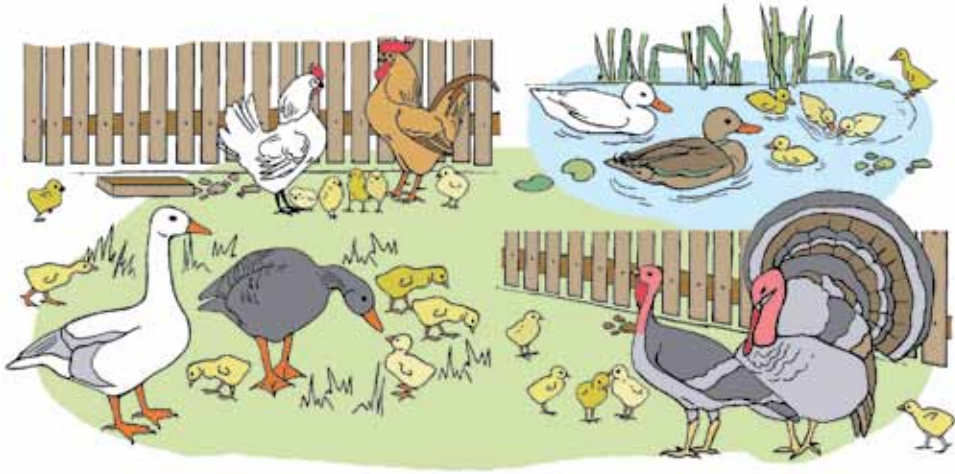

Слухаємо, відгадуємо загадки, заучуємо скоромовку.

72, 73. Свійська птіця

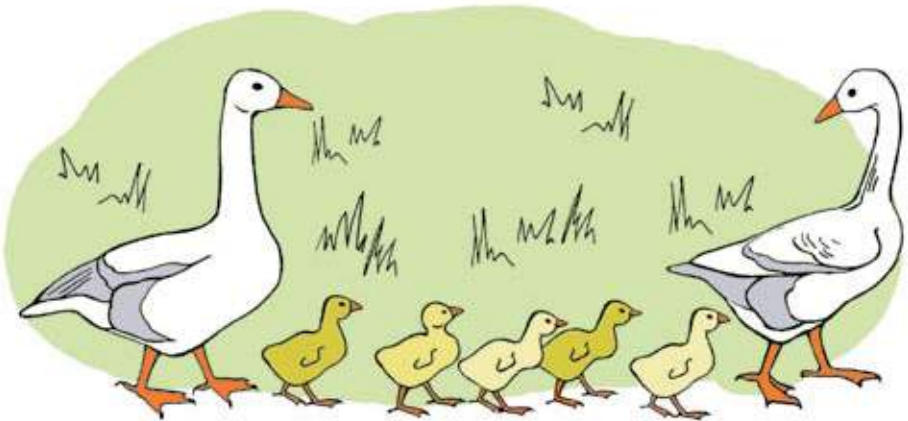
Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо звуки [и], [л'], запитуємо й відповідаємо.

Свійська птіця – це ..., ..., ..., ..., ...,

Один показує на малюнок і запитує «Хто це?», «Який він (яка вона? яке воно?)», інший – відповідає. Зразок:
Це півень. Він великий
Скільки діток у гусака?

Запитайте одне одного, яка свійська птиця є у вас вдома або в селі у бабусі.

Слухаємо вірш Петра Бондарчука «Чом зібрався гурток?»

Знайдіть на малюнку тих, про кого розповідається, і назвіть їх. Чи сподобалась вам дівчинка? Якою вона була?

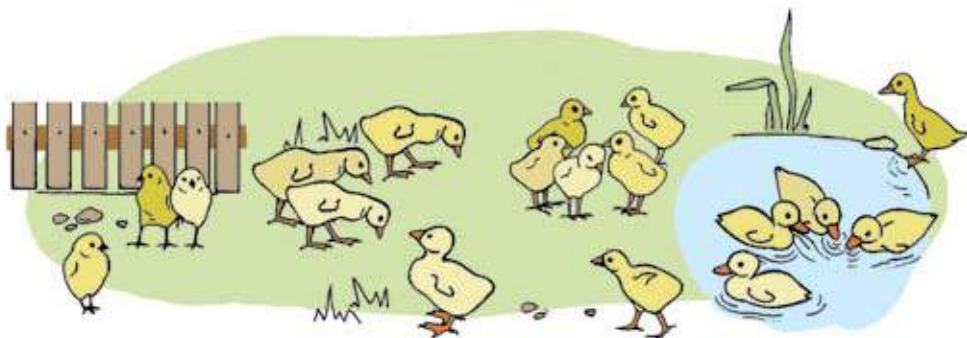

Один показує на малюнок і запитує «Хто за ким іде?», інший – відповідає.

74, 75. Лічба

Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, вчимося лічити, правильно вимовляємо звуки [и], [х], розповідаємо.

Однє курча–
двоє курчат

Однє гусеня–
троє гусенят.

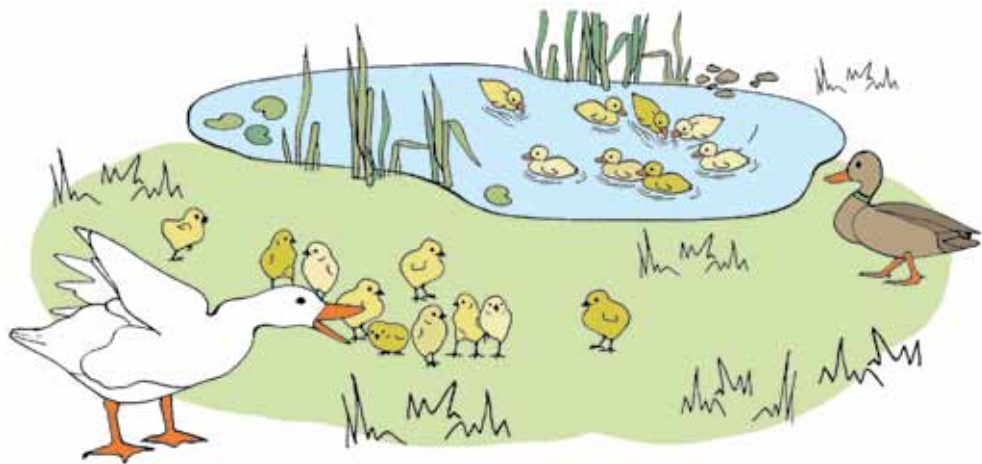
Однє індича –
п'ятеро індичат

Однє
каченя –
чétверо
каченят

Скільки кого? Відповідайте за зразком.

Лічимо до 10: одін, два, три, чотіри, п'ять, шість, сім, вісім, дів'ять, десьаь.

Полічть, скільки курчат на лузі. Скільки каченят у ставку? Каченят більше чи менше? На скільки?

Ввічливий пёсик

Розіграйте ролі песика й квочки (песик запрошує квочку до будки).

76, 77. Мій рідний край

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, зачуємо напам'ять, вчимося розповідати за зразком.

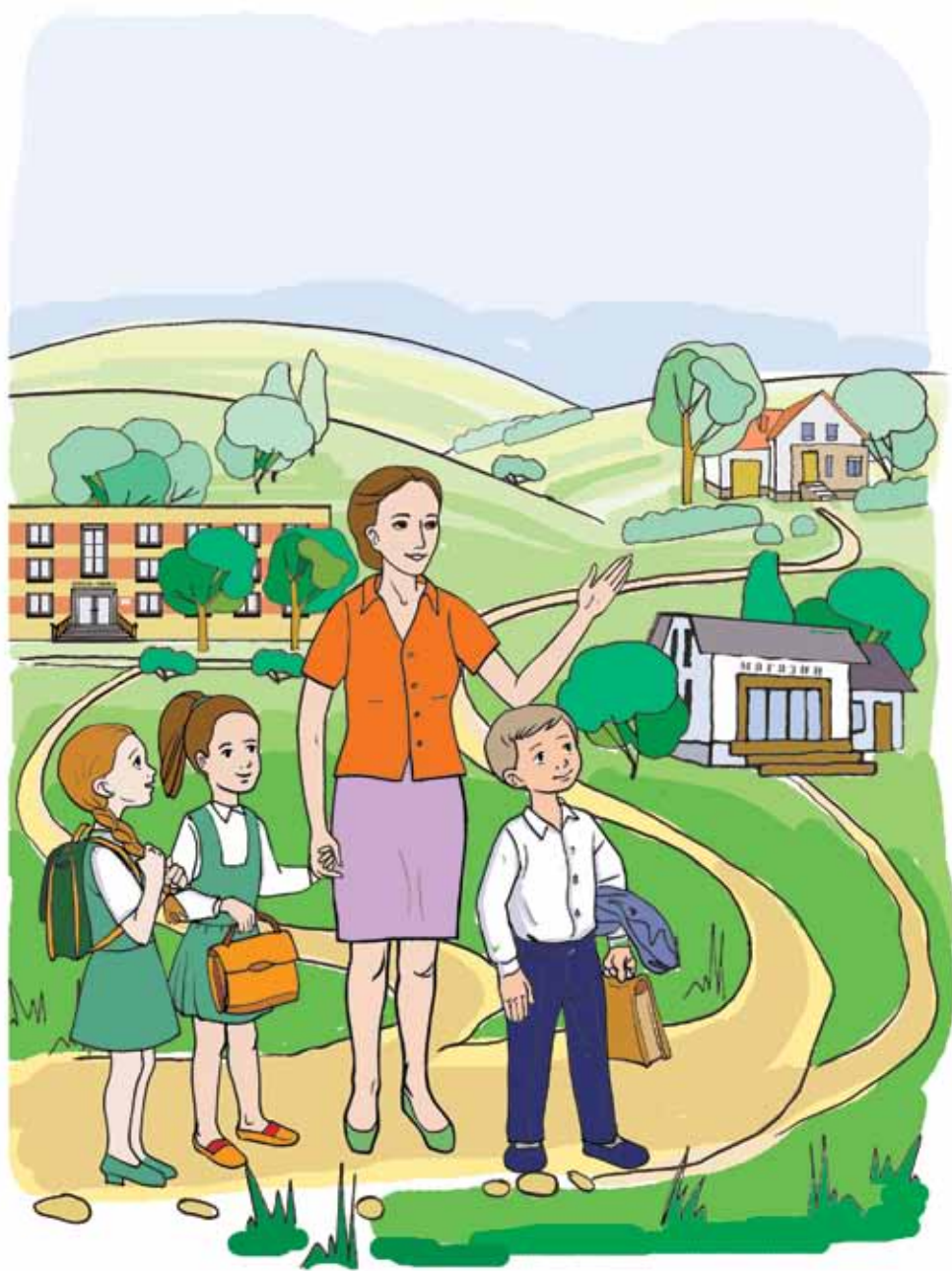

Розкажіть про своє село, доповнюючи одне одного. Розпочинайте так: Ми живемо в селі Воно

Послухайте і розучіть «Співаночку» Степана Жупанина.

Розгляньте малюнок і послухайте текст. Про що розмовляли діти?

Розіграйте сценки, описані у тексті Дмитра Чередниченка.

78, 79. Весняні роботи в селі

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх, вживаємо в мовленні.

Один показує на малюнок і запитує «Хто що робить?», інший – відповідає.

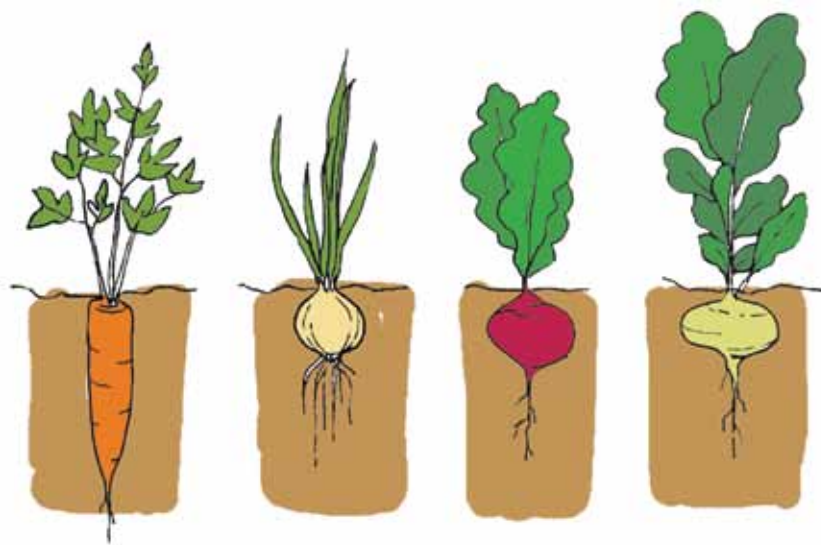
Послухай і розкажи за малюнком, що роблять люди весною. Поміркуйте, про що вони розмовляють.

Розіграйте їхні ролі.

Послухайте і розкажіть за малюнком, що роблять люди на городі весною.

Розгляньте малюнки. Один показує на малюнок рослини і запитує «Що це?», інший – відповідає.

80, 81. Чіжик

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх у мовленні, розучуємо і розігруємо дитячу народну гру.

Про яку роботу в селі розповідається у цій грі?

82, 83. Великдень

Слухаємо розповідь вчителя і тексти, правильно вимовляємо слова і вживаємо їх у мовленні, вчимо напам'ять, розуміємо і розігруємо дитячу гру.

Що на столі? Хто за столом? Що робить родина?

Хто з дітей каже «Верба б'є», а хто – «Христос воскрес» — «Воістину воскрес»?

«Подольночка»

84, 85. Україна – наша держава

Слухаємо розповідь вчителя і текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять.

Розкажи, що означають кольори українського прапора. Як називається герб Української держави, що він означає?

Один показує на малюнок і запитує «Що це?», «Що він означає?», інший – відповідає, і навпаки.

Слухаємо–розуміємо вірш Лариси Колос «Всі ми діти, всі ми різні...». Заучуємо напам'ять і розповідаємо.

Розглянь малюнок. Послухай і розкажи, діти яких національностей тут зображені.

Що сказано про дітей України у вірші Лариси Колос?

86, 87. Українські національні символи

Слухаємо текст, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні.

Про що запитував син маму і що відповіла матуся? Хто є у твоїй родині? Які обереги мають угорці?

Українські обереги

Що ти дізнався про українські символи?

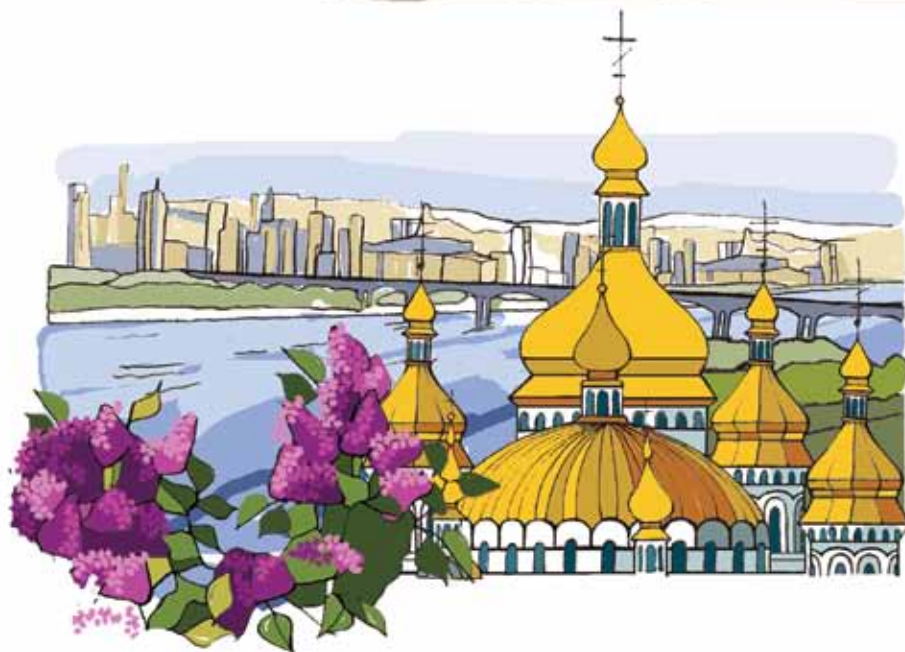

Запитайте одне одного і розкажіть, які є обереги в українців.

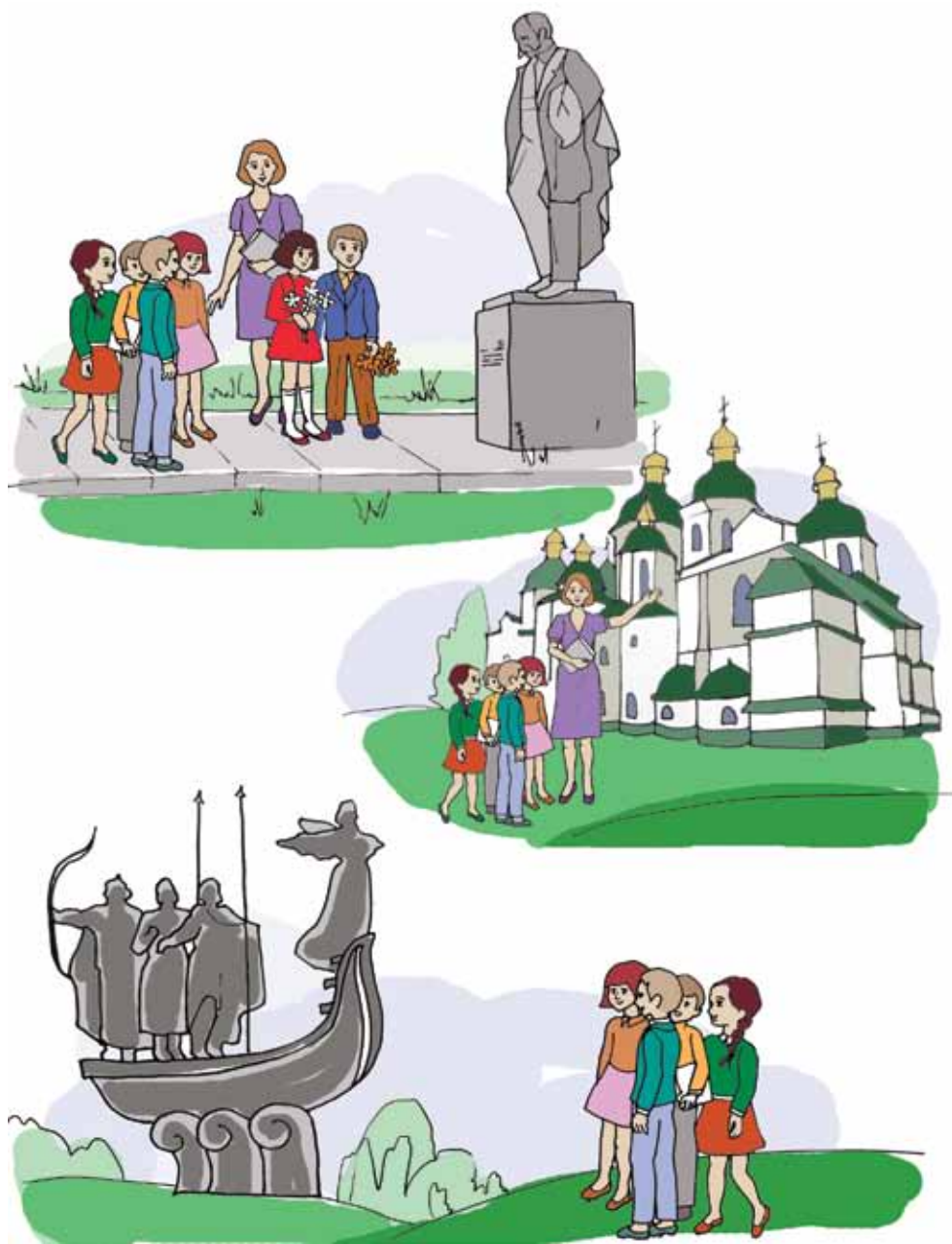
88, 89. Київ – столиця України

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, заучуємо напам'ять.

Екскурсія Кієвом

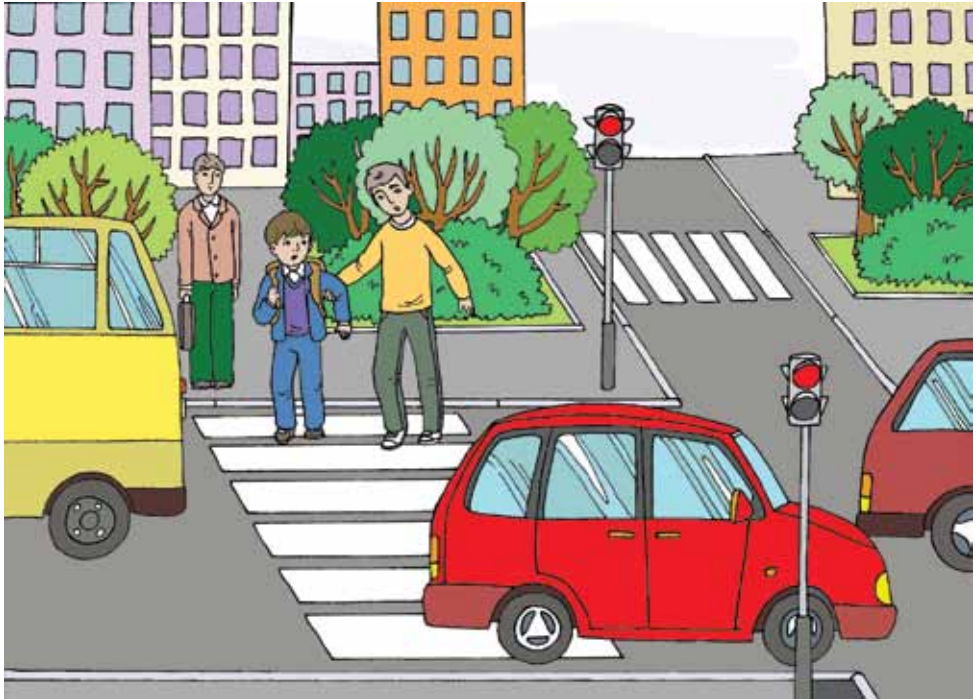

Уяви собі, що це ти був (була) на екскурсії і розкажи учителю або однокласникам, що ти бачив (бачила), про що дізнався (дізналась).

90, 91. Місто

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, розігруємо сценки.

Розгляньте малюнок, поміркуйте та розкажіть, чим відрізняється місто від села.

У транспорті

Розіграйте ролі хлопчика й бабусі за зразком:

- Бабу́сю, сіда́йте, будь ла́ска.
- Дя́кую, хлопчи́ку.

Розіграйте ролі обурених пасажирів і хлопчика. Зразок:

- Хло́пчику! Встань, будь ла́ска. Нехай діду́сь сяде!
- Ви́бачте. Сіда́йте, будь ла́ска.
- Дя́кую.

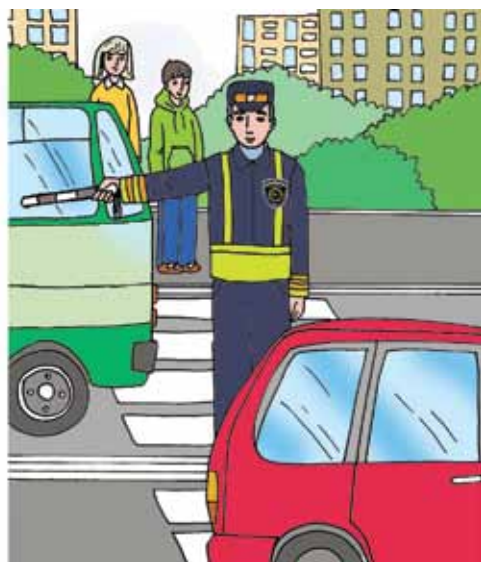
92, 93. Правила дорожнього руху

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вивчаємо напам'ять, розігруємо сценки.

Розіграйте в ролях.

Один показує на малюнок і запитує «Можна йти чи не можна?», інший – відповідає.

Послухай. Вивчи напам'ять, розкажи.

Можна

Не можна

Поміркуйте, чому чоловік схопив хлопчика за руку. Що він йому сказав? Що відповів хлопчик?

Розіграйте ролі чоловіка і хлопчика.

94, 95. Мамин день

Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо в мовленні, вивчаємо напам'ять вірш.

Мама рідна, мила, люба, ласкава,

Уяви, що це ти заблукав (заблукала). Подумай і розкажи, що ти розповів би (розповіла б) про свою маму.

Дайте імена дітям. Подумайте, про що запитала сестричка братика і що той відповів. Розіграйте цю сценку за зразком:

- Іштване, що ти розмальовуєш?
- Дощечку.
- Покажй.
- Ось, дивісь.
- Яка гárна!
- Дякую.

Так само розіграйте сценку: братик запитує сестричку.

Поміркуйте, як звернулися діти до мами, що їй побажали. Розіграйте цю сценку.

96, 97. У бабусі день народження

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вчимося вітати з днем народження, розучуємо і розігруємо українську дитячу гру.

Уявіть собі, що це у вашої бабусі день народження. Подумайте, як ви звернетесь до неї, що побажаєте. Розіграйте цю сценку.

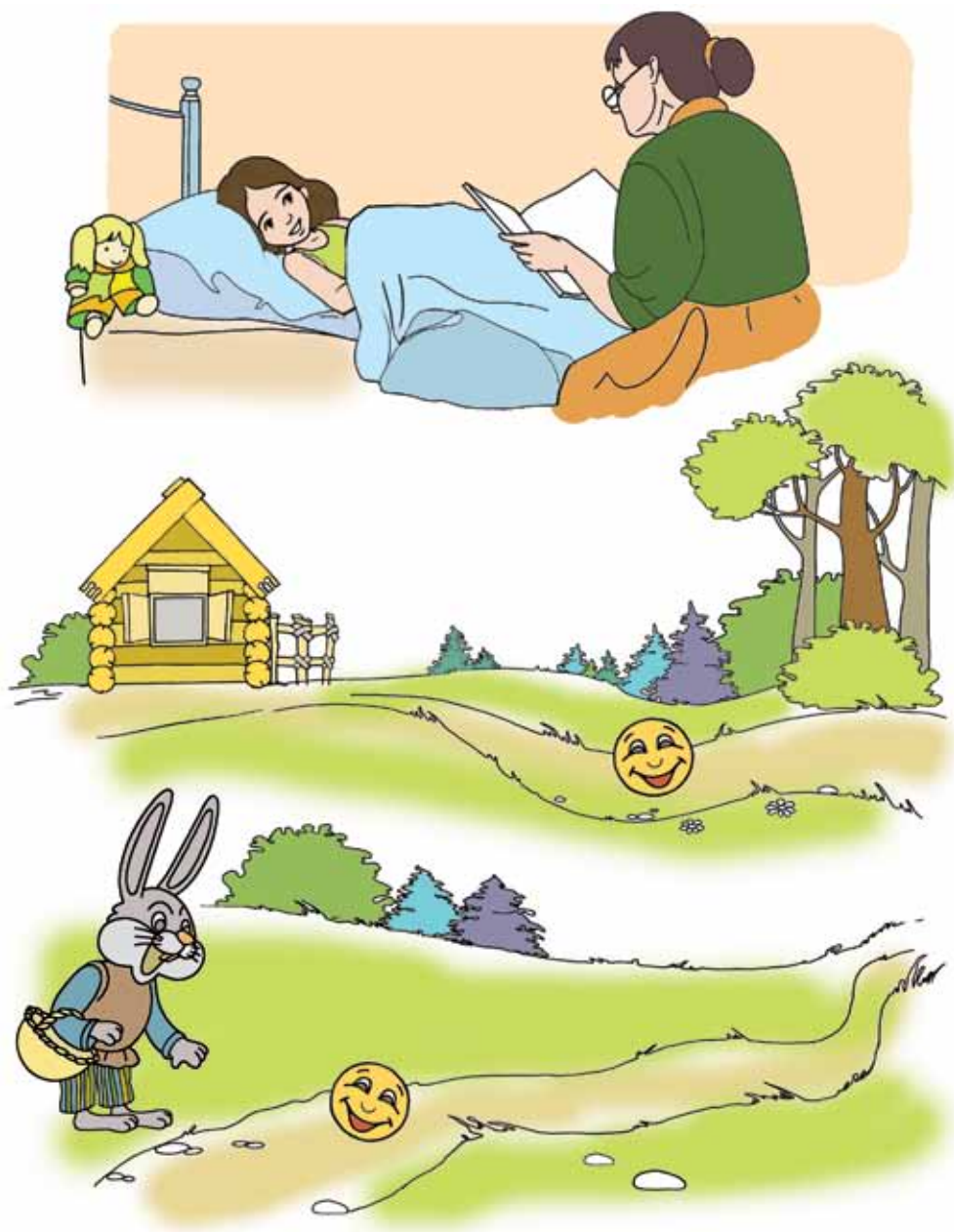
Дитяча гра «Кіт і миші»

98, 99. Бабусина казка

Слухаємо казку, розглядаємо малюнки, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо, зачуємо напам'ять пісеньку колобка, розігруємо казку в особах.

100, 101. Перепілочка

 Слухаємо–розуміємо, засвоюємо нові слова, розучуємо гру і граємося.

102, 103. Повторення

 Пригадуємо казки та ігри, до яких подано малюнки. Розповідаємо уривки з казок, розігруємо ігри.

ЧАСТИНА II

ТЕКСТИ ДЛЯ АУДІЮВАННЯ, ФОРМУВАННЯ ВИМОВНИХ УМІНЬ І ЗАУЧУВАННЯ НАПАМ'ЯТЬ

Короткий методичний коментар

Методичний матеріал, вміщений у цій частині підручника, покликаний допомогти учителеві укласти сценарій уроку. Важливе значення для налагодження комунікації мають вступне слово (коментар) учителя, літературна правильність його мовлення. Запитання до ілюстрацій, зокрема, предметних малюнків (*Хто це? Що це? Який? Що робить?*), учитель повинен ставити лише після того, як сам назве їх, дасть зразок вимови і вживання слова у тій чи іншій граматичній формі, а учні перший раз проговорюють зразки за вчителем (2–3 рази), оскільки це сприяє запам'ятовуванню. Учні мають вчитися не тільки називати і вимовляти слова за вчителем, а й вживати їх під час роботи в парах, відповідаючи на запитання, спочатку за наведеними зразками, а зі збагаченням словникового запасу – самостійно. Ступінь засвоєння слів і словосполучень слід перевіряти на підсумковому етапі уроку і на початку наступного.

На кожному уроці учні мають заучувати з голосу учителя напам'ять невеликі вірші, чистомовки чи скоромовки, що сприяє збагаченню словникового запасу. При цьому не обов'язково домагатися, щоб усі учні повністю запам'ятали виучуване. Достатньо, щоб їх запам'ятала більшість.

Тексти для слухання–розуміння потребують перекладу. Методика така: спочатку вчитель читає текст українською мовою (учні слухають, як звучить мова), потім – розповідає зміст тексту угорською мовою і читає повторно, окремі слова, за потреби, перекладає. Поки вчитель читає, учні розглядають ілюстрації до тексту, співвідносячи почуте з малюнком. Після цього на початковому етапі навчання учитель ставить 1–3 запитання тестового характеру, які не потребують розгорнутої відповіді, щоб з'ясувати, чи зрозуміли діти загальний зміст тексту.

I. Матеріал для формування і розвитку вимовних умінь

1. Вимовляємо звуки [йі] в словах: *мі[йі] – мо[йі], тві[йі] – тво[йі], край – краї, країна, Україна, українка, їде, їжак, поїзд, Київ.*

2. Вимовляємо звуки [і] – [и] в складах, словах: *ві – ви, мі – ми, кі – ки, ді – ди, ні – ни, ті – ти; бік – бик, він – вин, міс – мис, кіт – кит; дім – дим; ти, ми, ви, вони, родина, син, жити.*

3. Вимовляємо звук [ц']: [ц]–[ц'], [ц]–[ц'], *ці, ця, цю; українець – українці, угорець – угорці.*

ця, цю, ці – олівєць у руці,
ця, цю, ць – я українець,
ця, цю, ць – я угорець.

Засвоюємо вирази: *Ми живемо в Україні. Україна – наша Батьківщина. Україна – рідний край.*

II. Матеріал для формування аудіативних умінь і заучування напам'ять (на вибір)

Ми живемо в Україні. Так українці називають землю, на якій вони живуть з давніх-давен, а мову, якою вони розмовляють, назвали українською.

Ви народилися в Україні, тому для вас Україна є Батьківщиною. В Україні крім українців живе багато різних народів. Це і росіяни, й угорці, і румуни, і поляки, й кримські татари. Усі вони живуть дружно, разом працюють, а діти разом навчаються в школі.

Олесь Лупій

У всьому світі – кожен зна –
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина –
Це наша славна Україна.

Юрій Шкрумеляк

Ми є діти українські —
Хлопці та дівчата,
Рідний край наш – Україна
Красна та багата.

* * *

Українці та угорці
Тут живуть, мов браття рідні.

Словничок: • це – ez; ці – ezek; • живе – él; • а – és, pedig; • теж – is, szintén; • де – hol; • він – ő(fü); • вона – ő(leány); • з давніх-давен – ősidők óta; • рідний край – itt: szülőföld; • наша Батьківщина – a Hazánk; • у всьому світі – кожен зна – az egész világon mindenki tudja; • одна-єдина – egy-egyeten; • красна та багата – szép és gazdag; • тут живуть, мов браття рідні – itt élnek, mint édestestvérek.

3, 4

I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі] в словах: *Україна, Київ, українка, українець, українська.*

2. Вимовляємо звук [и] в складах, словах: *і – и, ві – ви, мі – ми, кі – ки, ми, ви, ти, вони.*

Я і ти – ми браті,
Жа, жу, жи – так кажи,
Ти, ми, ви – тут живі.

II. У нас урок української мови. Вчителька розповіла нам про те, що українська мова – одна з найкращих мов світу. Вона є державною мовою в Україні. Її вивчають у школі українці й угорці, румуни і росіяни. Усі, хто знає українську мову, можуть надалі вчитися в університетах України, працювати разом, розуміти одне одного.

Словничок: • Дóбрый день! Дóброго дня! – Jó napot kívánok; • діти – gyerekek; • хлопчик – kislány; • дівчинка – kislány; • учень – tanuló(fü); • учениця – tanuló (leány); • учні – tanulók; • урок – óra (tanítási óra); • вивчаю (вивчаєш, вивчаємо, вивчають) – tanulom az ... (tanulod az..., tanuljuk az..., tanulják az...); • так – igen; • я – én; • ти – te; • ми – mi; • ви – ti; • вони – ők; в/учителька – tanítónő.

5, 6

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *кіця, водіця, криніця, вітяг, сиді.*

2. Вимовляємо звук [ц']: *ці, ця, кіця, водіця, криніця.*

II. ПІШЛА КІЦЯ ПО ВОДИЦЮ

(Українська народна пісенька)

Ой піді ж ти, кіцю,
Піді по водіцю,
Та не впаді у криніцю.
Пішла кіця по водіцю
Та й упала у криніцю.
Біжить кóтик рятувати,
За вúшечко витягати.
Вітяг кіцю за вúхо
Та й посадив, де сúхо.

Словничок: • кіця – cica, cicuska; • піді кіцю по водіцю – menj, cicuska, vizecskéért; • не впаді у криніцю – ne ess be a kutba; • біжить кóтик рятувати – a macska szalad menteni; • за вúшечко витягати – fülét fogva kihúzni; • посадив, де сúхо – száraz helyre ültette.

7, 8

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *сестрічка, родіна, батькі.*

Міла міло не любіла,
Мама Мілу міла мілом.

2. Вимовляємо звуки [с]–[с']: *сир – сім, ось, син – сіль, український, Тарас, Петрусь, дідусь, бабúся, сім, сім'я.*

II. У нас велика родина: тато, мама, мій брат і моя сестра, дідусь і бабуса. Батьки працюють. Брат і сестра старші за мене. Вони вчаться в гімназії. Дідусь і бабуса – вдома. Для них ми внуки. Брат і я – внуки, а сестра – внучка.

Варвара Гринько

Мама, тато, дід, бабуса –
Всіх назву – не помилюся.
Старший братик і сестричка,
В нас сімейка невеличка.

Любов Голота

Все життя крокують з нами
Різні наші імена,
Для бабусі я – онук,
А для тата я – синок,
Для сестрички – братик.
Як того не знати?!

Олег Попов

Я скажу вам залюбки:
Тато й мама – це батьки,
Я із братиком – їх діти.
Всі ми вмієм дружно жити.
Ну, а разом ми сім'я:
Тато, мама, братик, я.

Словничок: • родина/сім'я – család; • ось – ime; • брат – fiútestvér; • старший брат – báty; • сестра – leánytestvér; • його звать – őt (fiút)... hívják; • її звать – őt (leányt) ... hívják; • мене звать... – engem ... hívnak; • у тебе є – neked van; • у мене є – nekem van; • мій тато – (az én) apukám; • моя мама – (az én) anyukám; • мої батьки – az én szüleim; • онук –unoka(fiú); • онука – unoka(lány); • почитай, будь ласка, – olvass, légy szives; • є – van; • нема – nincs; • сидай біля мене – ülj le mellém; • все життя крокують з нами наші імена – egész életen át velünk haladnak neveink; • всіх назву, не помилюся – mindenkit megnevezek, nem tévedek; • в нас сімейка невеличка – a mi családunk nem nagy; • намалюю маму, тата – lerajzolom anyukámat, apukámat; • вмієм дружно жити – barátságosan élünk; • залюбки – szívesen, örömmel.

9, 10

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *син, бив, покотілося. жити, залюбки.*
2. Вимовляємо звук [с']: *сім, ось, дідусь, бабуса, покотілося.*

II. КУРОЧКА РЯБА

Жили собі дід і баба, та була у них курочка ряба. Знесла курочка яєчко.

Дід бив, бив – не розбив, баба біла, біла – не розбила. Бігла мишка, хвостиком зачепила, яєчко покотілося та й розбілося.

Дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче:

– Не плач, діду, не плач, бабо, я знесу вам яєчко не просте, а золоте.

Юрій Шкрумеляк

Любо нам у рідній хаті,
Там, де наші батько й ненька,
Там, де братик і сестричка,
І бабусенька старенька.

Словничок: • вдома – itthon/otthon; • бабуся читає казку – nagymama mesét olvas; • курочка ряба – kendermagos tyúkocská; • знесла яєчко – tojást tojt; • бив – не розбив – ütötte, de nem törte el; • бігла мишка – szaladt az egérke; • хвостиком зачепила – farkocskájával beleakadt; • яєчко покотилося – a tojás elgurult; • не плач – ne síj; • знесу яєчко не просте, а золоте – tojok én még tojást, de nem egyszerűt, hanem aranytojást.

11, 12

I. 1. Вимовляємо звук [x]: *ха, хо, хи, ху; Ах! Ох! Ух! Ха!; хто, хата, хор, мұха, хлопчик, заходить, виходить, послушайте.*

Діти сміються: Ха-ха-ха! Хи-хи-хи!
Андрійко кричить: Ах! Ох! Ух! Ех!

СКОРОМОВКА

Кричав Архип, Архип охрип.
Не треба Архипу кричати до хрипу.

2. Вимовляємо звукосполучення [шч]: [ш] – [ч], [ш] – [ч]; *що – ца – ще – шу; дощ, борщ, куш, плаш, шұка, плóща.*

II.

НАША ШКОЛА

Наша школа нова і велика. У школі світлі класи, довгі коридори, багато квітів. У школі є бібліотека, спортивний зал і їдальня.

Кожного ранку до школи йдуть учні й учителі.
Ми любимо свою школу.

* * *

Алла, Галя і Марійка
Стріли у дворі Андрійка,
Потім Тάνю і Микóлу
Та й пішли разóм до школи.

Наталя Забіла

Уранці йдуть учитись учні,
Учителька у школі жде.

* * *

Чистенькі вікóнця
Сміються до сóнця,
Діточкí навкóло.
Наша люба школа.

Словничок: • іде до школи – megy az iskolába; • заходить до школи – be megy/ belép az iskolába; • додому – haza; • куді – hova; • що робить – mit csinál; • стоїть – áll; • сидить за партою – ül a padban; • стріли (зустріли) у дворі – az udvarban találkoztak; • пішли разом до школи – együtt mentek iskolába; • уранці йдуть учитися – reggel tanulni mennek.

13, 14

I. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *ла – ля, лу – лю, ли – лі; лис – ліс, Алла – Галья, Валья, ліки, сіль, літо, вчитель, вчителька.*

Люлі – люлі – люлі,
Прилетіли гупі,
Гупі – гупі – голубі.
Сірі, білі й голубі.

II.

“Добрий ранок!”, “Добрий день!”
“До побачення!”, “Бувай!”
Слів хороших є багато –
Ти про них не забувай.

Варвара Гринько

“Доброго ранку!”, –
“Світлої днини!” –
Щедро даруй ти
Людям, дитино!

Ігор Січовик

ТАК ЧИ НЕ ТАК

З ліжка Ясочка зіскакує.
До батьків гукє: “Дякую!”
Потім, з’ївши свій сніданок,
Проказала: – Добрий ранок!

Словничок: • Добрий ранок! /Доброго ранку! – Jó reggelt kívánok!; • Добрий день!/Доброго дня! – Jó napot kívánok!; • Привіт! – Szervusz!/ Szia!; • До побачення! – Viszontlátásra!; • Бувайте здорові!/Бувай! – Viszontlátásra!/Viszlát!; • Світлої днини! – itt: Örömteli /boldog /derős napot!; • щедро даруй людам – itt: jószívuén kívánj az embereknek; • слів хороших є багато – sok jó szó van; • не забувай – ne feledd; • з ліжка зіскакує – kiugorva az ágyból; • до батьків гукє – így szól szüleihez; • потім, з’ївши свій сніданок – miután megette a reggelit; • проказала (промóвила) – azt mondta.

15, 16

I. 1. Вимовляємо звук [ц’]: *це – ці, ученія, на уроці, на дошці, стілець.*

2. Вимовляємо звук [л’]: *учитель, учителька, біля, Галья, Валья.*

II.

НАШ КЛАС

Це наш клас. Він великий і світлий. У класі великі вікна. На вікнах стоять квіти. У класі є стіл, стілець, парти, дошка, шафи.

Платон Воронько

Ось і шко́ла, ось і клас,
Він да́вно чека́є нас,
І при́йшли ми всі сю́ди,
Щоб учи́тись і рос́ти.

Наталя Забіла

Захо́дьте дру́жно і смі́ливо,
Ма́ленькі у́чні, в сві́тлий клас!
Життя́ ціка́ве та щасли́ве
Розпочина́ється у вас.

Словничок: • клас – osztály (tanterem); • да́вно чека́є вас – régen vár titeket; • учи́тись і рос́ти – tanulni és nőni; • вели́кий(-а, -е) – nagy; • чи́стий(-а, -е) – tiszta; • бі́ля – mellett; • сві́тлий клас – világos osztály; • захо́дьте дру́жно і смі́ливо – jöjjetek/gyertek vidáman es bátran; • життя́ ціка́ве і щасли́ве розпочина́ється у вас – érdekes es boldog élet kezdődik számotokra.

17, 18

I. 1. Вимовляємо звук [x]: *ха́та, захо́дьте, ти́хо, слуха́йте.*

2. Вимовляємо звук [л']: *вчи́тель, вчи́телька, бі́ля, ро́блять, ма́люва́ти.*

II.

Бі́ля сто́лу, бі́ля па́рти
Зупини́лися дві Ма́рти.
Ма́рта Ма́рту за́питала:
– Ти про що́ розпо́відала?
– Я про шко́лу і про клас,
Про те, як ве́село у нас.

Словничок: • сто́ить бі́ля до́шки – áll a táblánál /a tábla mellett; • захо́дить до́ класу – bemegy/belép az osztályba; • вихо́дить із класу – kimegy/kilép az osztályból; • сиди́ть за па́ртою – a padban ül; • зупини́лися – megálltak; • за́питала – megkérdezte; • зві́дки – honnan; • ти про що́ розпо́відала – te miről meséltél; • як ве́село у нас – itt: arról, milyen vidám nálunk a hangulat.

19, 20

I. Вимовляємо звук [x]: *слуха́ти, захо́дити, вихо́дити, хто, хви́лина, хлопчи́к.*

II. Пролуна́в дзвони́к. У́чні сі́ли за па́рти. Вчи́телька зайшла́ до́ класу́. Поча́вся уро́к. Учи́телька розпо́віда́є, а у́чні ува́жно слуха́ють. По́тім учи́телька за́питує, а у́чні відпо́віда́ють. Коли́ у́чні стоми́лися, вчи́телька провела́ таку́ фізкультхви́лінку:

Ста́ньмо стру́нко! Ру́ки в бо́ки!
Постриба́ймо, як со́роки,
Як со́роки-білобо́кі,
Стрибу-стрибу, ско́ки-ско́ки!

* * *

Вчітель вікна відчиняє
І зарядку починає:
Рўки вбоки, рўки вниз
І вперед їх простягли,
Пальчиками потрясли,
Знову вгору підняли.
Нахилились вправо, вліво –
Так колише вітер ніву.

Словничок: • запітує, запітують – kérdez, kérdeznek; • відповідає, відповідають – felel, felelnek; • слўхає, слўхають – hallgat vkit, hallgatnak vkit; • станьмо стру́нко – álljunk vigyázzba; • рўки в бо́ки – kezeket csípőre; • постриба́ймо, як сорóки – ugráljunk, mint a szarkák; • зарядку починають – kezdik a reggeli tornát; • станьмо рівне́нко – álljunk egyenesen; • рўки вгору/ вниз – kezedet fel/ le; • на носóчки підня́лись – ládujjhegyre álljatok; • пальчиками потрясли – rázzátok meg ujjascskáitokat; • зно́ву вгору підня́ли – újra felemeltétek; • нахили́лись впра́во, влі́во – hajoljatok jobbra, balra; • так коли́ше ві́тер ніву – így lengeti a szél a mezőt.

21, 22

І. 1. Вимовляємо звук [и]: *війти, учителька, виходити, політи.*

2. Вимовляємо звук [х]: *виходити, хата, хўсточка, пелехатий, хлопчик.*

II.

ВЕЛІКА ПЕРЕРВА

Продзвенів дзвóник. Закінчився урóк. Учні вийшли з клáсу. У клáсі залишилися тільки чергові. Вчителька відчинила вікна. Ілóнка вітерла дошку, Фєрі полив квіти. Потім і вони вийшли з клáсу і побігли до друзів. Там на шкільному подвір'ї діти розўчували гру “Гўси, гўси, додóму!”.

Правила гри. Територія, на якій відбувається гра, розділена лінією (намальована крейдою) на дві половини. На одній стоїть “господи́ня”. Вона кличе “гусей”. На другій – “гуси” (3–5 учнів). Збоку стоїть “вовк”. “Діти-гуси” біжать до господині, їм навперейми біжить “вовк”. Якщо “гуси” забігають за лінію, вони вдома. “Вовк” не має права торкатися їх і забігати за лінію, інакше “гуси” обертаються і скубуть його. Той, кого “вовк” дожене до лінії і торкнеться, стає “вовком”. Гра продовжується.

– Гўси, гўси! Додóму!
– Чогó?
– Вовк за горóю! –
– Який?
– Сірий, білий, пелехатий!
– Втіка́йте, гўсоньки, додóму!

Словничок: • черговий – ügyeletes; • відчинила вікна – kinyitotta az ablakokat; • вітер дошку – letörölte a táblát; • полила квіти – meglocsolta a virágokat; • побігли до друзів – futottak a barátokhoz; • українська дитяча гра – ukrán gyermekjáték; • гўси – libák; • вовк – farkas; • сірий – szürke; • білий – fehér; • пелехатий – borzas.

I. 1. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *пéнзлик, пенáл, олівець, лінійка, альбóм, портфéль, ля́лька.*

2. Вимовляємо звук [и]: *кні́жка, учі́тись, учі́тель.*

3. Вимовляємо звук [ц']: *це – ці, олівець, ра́нець, у руці́, на уро́ці.*

II.

Надія Кир'ян

Пéрший раз малій Микóла
Став збирáтися до шко́ли.
Олівці́ покла́в у сýмку,
Кни́жки, рúчку, зо́шит, гúмку.
Сів Микóлка, дúма дúмку:
“Чи усé покла́в у сýмку?”
Рúчки й олівці́, щóб зна́ли,
Ми кладе́мо у пенáли!
Сподіва́юсь, ви, маля́та,
Вмі́єте портфéль скла́дати.

НАВЧАЛЬНІ РЕЧІ

На столі́ лежа́ли зо́шити й кни́жки, олівці́ й рúчки, фа́рби, пéнзлики та альбóм.

У кімна́ті ні́кого не бу́ло. І навча́льні рéчі поча́ли розмовля́ти:

– Зна́єш, як я га́рно пишú! – вихваля́вся олівець пéред пéнзликом.

– Ну то й щó? А я малю́ю. Зна́єш, я вмі́ю все намалюва́ти: і кни́жку, і хлопчи́ка, й дівчи́нку.

– Сам? Без ме́не? – здивува́вся олівець. – Ти ж лишé фарбу́єш. Я малю́ю.

Наталя Забіла

Андрі́йко наш у́же школя́рик
Іде́ з портфéликом в руці́,
А в ньóму зо́шити й буква́рик,
Пенáл, і рúчка, й олівці́.

Словничок: • у тебе є – *neked van*; • ні – *nem*; • школя́рик – *iskolás*; • покла́в у сýмку – *betette a táskába*; • залиша́йся вдо́ма – *maradj otthon*; • збирáтися до шко́ли – *készülődik az iskolába*; • сподіва́юсь, ви, маля́та, – *remélem, gyerekek*; • портфéль – *itt: iskolatáska*; • дúма дúмку – *azon gondolkodik*.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *оді́н, три, чоті́ри, кні́жка.*

2. Вимовляємо звук [л']: *скі́льки, альбóм, лінійка, олівець – олівці́.*

II. Це стіл. На ньóму навча́льні рéчі: дві кни́жки, п'ять зо́шитів, одна́ лінійка, дві рúчки, два альбóми. А ось скля́нка. В ній п'ять олівці́в.

Тетяна Лисенко

ФІЗКУЛЬТХВИЛІНКА

Раз – ми дру́жно усміхну́лись,
Ста́ли рівно́, потягну́лись.
Два – рука́ми потрусі́ли,
Щоб доло́ньки відпочі́ли.
Раз-два, три-чоти́ри:
До уро́ку присту́пили.

* * *

Раз, два, три –
Ми раху́єм олі́вці.
А ось ще – чоти́ри, п'ять –
Буде́м ні́ми малюва́ть.

* * *

Раз, два, три, чоти́ри, п'ять,
Ми взя́лися рахува́ть.
Олі́вці і папі́рці,
Гу́мки, зо́шити й ручкі́
Рахува́ли ді́точкі.

Словничок: • скі́льки – hány?/ mennyi; • пораху́й, полі́чи – számold (meg);
• посміхну́лись – mosolygunk; • потягну́лись – nyújtózkodunk; • рука́ми потрусі́ли –
kezünket megrázzuk; • щоб доло́ньки відпочі́ли – itt: hogy kezünk megpihenjen; • до
уро́ку присту́пили – megkezdjük az órát.

27, 28

I. Вимовляємо звук [л']: оліве́ць, малю́нок, малюва́ти, ко́лір,
ко́льоровий, авто́мобіль, ку́лька.

II.

Іван Складаний

СО́НЯШНИК ЗА ТІ́НОМ

Намалю́ю ма́му,
Намалю́ю та́та.
Оце́ наш садо́чок,
А це – на́ша ха́та.
У садо́у за ті́ном
Ма́льви та жоржі́ни.
На́че со́нце сходи́ть
Со́няшник за ті́ном.

Тетяна Лисенко

До́вгі па́лички кругле́нькі –
Сі́ні, жо́вті, червоне́нькі,
На папе́рі походи́ли,
Ко́льори́ свої́ лиши́ли.
Зву́ться па́лички оці́ –
Ко́льорові́ ... (о́лівці).

Словничок: • художник – festő; • малювати – rajzolni (малюю – rajzolk, малюєш – rajzolsz, малюють – rajzolnak); • малюнок – rajz; • колір – szín; • фартба(-и) – festék(-ek); • кольоровий – színes; • кулька(-и) – luftballon(-ok); • червоний(-а, -е) – piros; • зелений(-а, -е) – zöld; • жовтий(-а, -е) – sárga; • синій(-я, -е) – kék; • білий(-а, -е) – fehér; • коричневий(-а, -е) – barna; • чорний(-а, -е) – fekete; • довгий(-а, е) – hosszú; • у саду за тіном – a kertben a (léc)kerítés mögött; • наче сонце сходить – mintha a nap kelne.

29, 30

- I. 1. Вимовляємо звуки [з] – [з']: *зошит, зима, Зіна, зірка, візьмі.*
2. Вимовляємо звук [и]: *син, тійша, ти, лістя, покажі.*

II.

За Василем Сухомлинським

СКАЖІ ЛЮДИНІ: “ДОБРОГО ДНЯ!”

Лісовою стежкою ідуть батько і маленький син. Довкола тіша. Аж тут син побачив: назустріч їм іде бабуся.

– Тату, куди бабуся йде? – питає син.

– Зустрічати або проводжати, – каже батько й усміхається. – Ось як ми зустрінемося, ти й скажеш: “Доброго дня, бабуся!”

– Навіщо ж казати ці слова? – дивується син. – Ми ж її зовсім не знаємо.

– А ось зустрінемося, скажемо бабусі ці слова, тоді й побачиш, навіщо.

Ось і бабуся.

– Доброго дня, бабуся! – каже син.

– Доброго дня! – каже батько.

– Доброго вам здоров’я! – відповідає бабуся й усміхається.

І хлопчик побачив: усе довкола змінилось. Сонце засяло яскравіше, і лістя на деревах заграло. У кущах заспівали пташки – раніше їх чути не було.

На душі в хлопчика стало легко.

– Чому це воно так? – питається син.

– Бо ми побажали людині доброго дня.

Вадим Крищенко

Сонце землю освітіло,

Вже до ліжка мама йде.

– Добрий день, матусю мила.

– Добрий день.

В. Бірюков

ДОБРИ СЛОВА

“Доброго ранку!” –

Мовлю за звичаєм.

Доброго ранку

Кожному зічу я.

“Доброго дня вам!” –

Людям бажаю.

“Вечором добрим!” –
Стрічних вітаю.
І посміхаються
В відповідь люди –
Добрі слова ж бо
Для кожного любі.

Словничок: • лісова стежка – erdei ösvény v. gyalogút; • довкола тиша – itt: körülöttük csend volt; • назустріч – szembe; • навіщо ж казати – miért kell mondani; • відказує й усміхається – válaszol és mosolyog; • усé довкола змінилося – itt körülöttük minden megváltozott; • сонце засяло яскравіше – a nap fényesebben ragyogott; • лістя на деревах заграло – itt: a levél a fákon ragyogni kezdett; • мовлю за звичаєм – mondom szokás szerint; • кожному зичу – kívánok mindenkinek; • стрічних вітаю – üdvözlöm a szembejövőket.

31, 32

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ти, книжка, дивись, покажи.*

2. Вимовляємо звук [л']: *малюнок, кюлька, альбом, олівець – олівці.*

3. Удосконалюємо вимову звука [с']: *ось, сидай, дивись, сірий, сядь.*

II. Чарівні, добрі слова “прошу”, “будь ласка”. Їх ми кажемо у відповідь на “дякую” і тоді, коли просимо щось. Ввічлива дитина вимовляє їх багато разів на день. Вдома, під час розмови з батьками, у школі, розмовляючи з учителем чи друзями, і на вулиці. Про таких дітей кажуть: – Яка вихована дитина! Який чемний хлопчик! Яка чемна дівчинка! І від таких слів усім стає приємно.

Грицько Бойко

ЧАРІВНІ СЛОВА

До всіх сердець, як до дверей
Є ключики малі.
Їх кожен легко підберє,
Якщо йому не лінь.
Ти, друже, мусиш знати їх,
Запам'ятать не важко:
Маленькі ключики твої –
“Спасібі!” і “Будь ласка!”

НЕОБХІДНІ СЛОВА

“Будь ласка”, “Спасібі” і “Будьте здорові” –
Слова необхідні й корисні у мові.
Приємно їх чути і в школі, і вдома
Від мами, від вчителя й просто знайомих.
Тож радим: частіше їх, друзі, вживайте,
Даруйте сміливіше радісний настрій!
І кожен свій день, як завжди, починайте
Зі слів: “Добрий ранок!”, “Вітаю” чи “Здрастуй!”.

Словничок: • чарівні слова – varázslatos szavak; • ввічлива дитина – tisztelettelű, udvarias gyerek; • вихована дитина – illedelmes, jól nevelt gyerek; • чемний хлопчик/чевна дівчинка – udvarias, illemtudó kisfiú/ kislány; • дозвольте зайти – engedje meg (tessék megengedni), hogy bemenjek; • у тебе є – neked van; • у мене є – nekem van; • я допоможу – segítek; • дякую – köszönöm; • прошу – tessék; • вибач – bocsáss meg; • будь ласка – tessék; • візьми – vedd el; • мусиш знати – tudnod kell; • кожен легко підберє – könnyen választ bárki; • якщо не лінє – ha nem lusta; • запам’ятать не важко – megjegyezni nem nehéz; • маленькі ключики – kulcsocskák; • скажи, будь ласка – mondd, légy szíves; • покажи, будь ласка – légy szíves, mutasd meg; • обережно – óvatossan/vigyázz!; • сєрдитьсє/ сєрдишсє – haragszik/haragszol; • гárний – szép; • приємно їх чути від просто знайомих – kellemes hallani egyszerű ismerősöktől; • слова необхідні й корисні – szükséges és hasznos szavak; • радим частіше їх, друзі, вживайте – ajánljuk, barátaim, gyakrabban használjátok; • даруйте сміливіше радісний настрій – bátrabban ajándékozatok jókedvet; • кожен свій день, як завжди, починайте – így kezdjétek minden (egy) napot; • вітаю – üdvözöllek.

33, 34

I. Вимовляємо звук [с']: *знайомтесь, знайомиться, сідай, сядь, вчитися.*

II.

У НАС НОВИЙ УЧЕНЬ

У клас зайшла вчителька і каже: “Добрий день, діти! Цей хлопчик буде вчитися у нашому класі. Його звуть Гáбор. Познайомтеся з ним”. Діти зраділи, що до них у клас прийшов новий учень.

На перерві учні підійшли до нього і познайомились. Гáбор був радий новим друзям.

Давайте познайомимось!
Погляньте, скільки нас!
Петрусь, Оленка, Танечка,
Миколка і Тарас.

Гурген Борян

I ТИ, I ВІН, I Я

Хороші друзі в мене є,
I ми – одна сім’я.
Ми завжди думаєм одне –
I ти,
I він,
I я.
Нам любе сонце
Й тихий гай,
Долини і поля.
Ми дуже любим рідний край –
I ти,
I він,
I я.

Словничок: • знайомиться з ким / з чим – ismerkedik kivel, mivel; • познайомтесь – ismerkedj meg; • як тебе звуть/ звати – hogy hívnak; • мене звуть ... – engem ... – nek/nek hívnak; • вчитись – tanulni; • дружити – barátkozni; • у нашому класі – a mi osztályunkban; • погляньте, скільки нас – nézzétek, hányan vagyunk; • хороші друзі в мене є – jó barátaim vannak; • завжди думаєм одне – mindig egyre gondolunk; • доли́на – völgy.

35, 36

- I. 1. Вимовляємо звук [л']: *ля́лька, на сті́льці́, люби́ти (люблю́).*
2. Удосконалюємо вимову звуків [с – с']: *пе́сик, сиди́ть, погра́тися, гра́юся, диви́сь.*
3. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *стои́ть, мої́, їх, її́, твої́.*

II.

Анатолій Костецький

НАЙКРАЩА ІГРАШКА

– Не вгада́ть то́бі ніза́що,
Котра́ з іграшо́к найкраща́!
– Зна́ю! Тра́ктор заводни́й!
– Зо́всім ні!
– Електри́чна залізни́ця!
– Поми́лився.
– Ну то́ді це паро́пла́в!
– Не вгада́в.
– Зрозумі́ло, це – літа́к!
– Знов не так.
До́бре, відпові́дь я дам:
Та, яку́ зроби́в ти сам.

Марія Познанська

Є ля́ля у ме́не
Похо́жа на ме́не
Ну про́сто як ме́нша сестри́чка мо́я:
В обо́х нас коси́чки,
В обо́х кру́глі лі́чка
І на́віть всміха́ється ля́ля, як я.

ЗАГАДКА

Мале́нький, кругле́нький
Ви́соко стриба́є, ді́ток забавля́є. (*М'яч*)

Словничок: • іграшка – játék (játékszer); • мій пє́сик – kutyuskám; • мо́я ля́лька – babám; • я люблю́ його́/її – szeretem őt; • я гра́юся з ним /нею – játszom vele; • мо́жна погра́тися – játszhatok vele; • похо́жа на ме́не – hasonlít rám; • про́сто як ме́нша сестри́чка – mintha a húgom lenne; • в обо́х нас коси́чки – mindkettőnknek sorfja van; • в обо́х кру́глі лі́чка – mindkettőnknek kerek az arca; • на́віть всміха́ється, як я – úgy mosolyog, mint én; • кругле́нький, ви́соко стриба́є – kerek, magasra ugrik; • ді́ток забавля́є – a gyerekeket szórakoztatja; • не вгада́ть то́бі ніза́що – sohasem találod el; • тра́ктор заводни́й – felhúzó traktor; • поми́лився – tévedett; • паро́пла́в – hajó; • не вгада́в – nem találtad el.

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *білий, волóсся, голова – голівка, лялька, людина, малювати (малює).*

II.

ДІВЧИНКА

В мене коса до пояса,
В мене личко, як яблучко,
В мене очі, як терночок,
В мене брівки, як шнурочки.

Олександр Олесь

ПРО ХЛОПЧИКА

У нашого хлоп'ятонька
Блакитні оченяточка,
Волóссячко м'якесеньке,
А личенько білесеньке.

Оксана Сенатович

Тихіше, люди,
Зупиніться,
Огляніться,
Подивіться.
Сонце дівчинка малює,
Мир і щастя всім дарує.

ФІЗКУЛЬТХВИЛІНКА

Наші ручки: раз, два, три.
Наші ніжки: раз, два, три.
На носок, на каблучок,
Ручки вліво, руки вправо –
Ми танцюєм козачок.
Раз – присядем, два – присядем.
Гарний настрій – добре всім.
Покружляли, повертілись
Й тихо всі за парті сіли.

ЗАГАДКА

Одін говорить,
Двоє дивляться
І двоє слухають.

Словничок: • людина – ember; • частини тіла – testrész; • зуб – fog; • волóсся – haj; • коса – copf, hajfonat; • шия – nyak; • рука – kéz; • нога – láb; • вліво – jobbra; • вправо – balra; • русьве волóсся – szőke; • гарний настрій – jókedv; • у нашого хлоп'ятонька – kisfiúknak; • м'якесеньке – puháska; • в мене коса до пояса – sorfom derékig ér; • в мене личко, як яблучко – arcom, mint a piros alma; • в мене очі, як терночок – szemem, mint a kökény; • брівки, як шнурочки – szemöldököm, mint a zsinór; • на носок, на каблучок – lábujjhegyre, sarokra; • танцюємо козачок – kozáktáncot táncolunk; • покружляли, повертілись – forogtunk, megfordultunk.

I. 1. Удосконалюємо вимову звука [и]: *міти (міє), чистить (чіщу), мило, шія, обличчя.*

2. Вимовляємо подовжені приголосні: *волосся, обличчя.*

II.

Анатолій Костецький

В сім встаю,
Роблю зарядку.
Чіщу зуби, мію шію.
Неодмінно вуха мію.

* * *

Мію очі, мію носик,
Мію вухка, чіщу зубки,
Мію шийку, мію ручки і лице,
Щоб чистеньке було все.

Андрій М'ястківський

Кіця прокидається –
Ліпками вмивається.
Квітка прокидається –
Росами вмивається.
Сонце прокидається –
Хмаркою вмивається.
Ну а ми з сестричкою
Вмиваємось водичкою.

Словничок: умивається – mosakodik; • міє руки – kezet mos; • витирає обличчя – arcot töröl; • чистить зуби – fogat mos; • розчісує волосся – fésül; • мило – szappan; • зубна паста – fogkrém; • зубна щітка – fogkefe; • рушник – törülköző; • чистий(-а, -е) – tiszta; • вставати/ встаю, встаєш – felkelni/ felkelek, felkelsz; • на рушник не глянув – rá se nézett a törülközőre; • роблю зарядку – reggeli tornát végez; • прокидається – felébred; • ліпками вмивається – mancsával mosakszik; • росами вмивається – harmattal mosakszik; • хмаркою вмивається – felhővel mosakszik.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ялінка, сніжинки, Святий Миколай.*

2. Вимовляємо звук [р']: *горіх, різки, Юра – Юрі.*

II.

Наталя Забіла

З неба падають сніжинки
На дерева, на будинки,
На майдани, на садки,
На ялінки, на дубки.

ЗИМОВІ ДРУЗІ

Гарні друзі
Є в зимі:
Сани,
Ліжі,
Ковзани.

ДАРУНОК СЯТОГО МИКОЛАЯ

Сьогодні Андрійко прокинувся і побачив під подушкою подарунок.

– Дідусю! Дідусю! – гукнув він. – А до мене Святий Миколай сьогодні вночі приходив! Подивись, який гарний конструктор мені приніс. Якраз такий, як я хотів! – хвалився Дмитрик дідусеві. – Знає, що я хоробрий хлопчик!

– А чому ти думаєш, що він це знає? – запитав дідусь.

– Бо якби я був недобрим, у мене під подушкою лежала б різочка, а там була коробочка з конструктором! Жаль тільки, що я Миколая не побачив – заснув.

– А то що було б?

– Я б йому подякував за подарунок і віршика розказав би:

Святий Миколаю,
Я тобі подяку складаю
За те, що всім допомагаєш
І нас, діток, не забуваєш.

– Молодечь. Тепер я розумію, чому до тебе приходив Святий Миколай, – усміхнувся дідусь.

Степан Жупанин

Святий, добрий Миколай,
В нашу хату завітай,
Подарунки вночі дітям
Розкладай:
Юрі – в чобіток,
Наді – в фартушок,
А малому Іванкові –
В піджачок.
Святий, добрий Миколай,
Калачів, цукерок дай,
Жоден дім у наших краї
Не минай.

ЗАГАДКА

Росте на гірці й під горою,
Зелена літом і зимою. (*Ялінка*)

Словничок: • зима – tél; • холодно – hideg van; • сніг іде – hull /esik a hó; • падає сніг/ сніжинка – száll a hó / hópehely; • кататися на лижах – síel; • кататися на санках – szánkózik; • кататися на ковзанях – korcsolyázik; • ялінка – fenyőfa; • Святий Миколай – Mikulás; • подяку складаю – köszönötet mondok; • за те, що всім допомагаєш – azért, hogy mindenkinek segítel; • нас не забуваєш – rólunk sem feledkezel meg; • в нашу хату завітай – itt:jöjj/ gyere be házunkba; • подарунки вночі розкладай – éjszaka rakd szét az ajándékokat; • жоден дім не минай – ne kerülj ki egy házat sem; • мішок/з мішком – zsák/ zsákkal; • різка(-и) – virgács; • конструктор – lego, kis építő (gyermekjáték).

43, 44

I. 1. Удосконалюємо вимову звука [и]: *мишка, лисичка, стриба́ти, зайчик, бі́гти (бі́жить), загуби́ти, пусти́ти (пусти́), прийма́ти (прийми́ть), лежи́ть.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лисичка, лежи́ть, ліс, залі́з, зляка́лися.*

Звертаємо увагу на чергування звуків [к] – [ц]: *рукави́чка – у рукави́чці, ху́сточка – у ху́сточці, ша́пка – у ша́пці.*

II.

Платон Воронько

Вчора Га́лочка – сестри́чка
Ка́зку прочита́ла,
Як у лісі рукави́чка
Зві́рам до́мом ста́ла.

РУКАВИ́ЧКА

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка. Ішов дід, ішов, і загубив рукави́чку.

От біжить мишка, улізла в ту рукави́чку та й ка́же: тут я бу́ду жити́!

Коли це жа́бка пристриба́ла до рукави́чки та пита́є:

- Хто, хто в цій рукави́чці?
- Я, мишка-шкряботу́шка. А ти хто?
- Я жа́бка-скрекоту́шка. Пусти́ й мене́!
- Захо́дь!

Коли біжить за́йчик, прибі́г до рукави́чки і пита́є:

- Хто, хто в цій рукави́чці?
- Мишка-шкряботу́шка і жа́бка-скрекоту́шка. А ти хто?
- Я за́йчик-побіга́йчик. Прийми́ть і мене́!
- Захо́дь!

Коли біжить лисичка:

- Хто у цій рукави́чці живе́?
- Ми, мишка-шкряботу́шка, жа́бка-скрекоту́шка і за́йчик-побіга́йчик. А ти хто?

– Я лисичка-сестри́чка. Пусти́ть і мене́!

– Захо́дь!

І сидять вони́ всі в рукави́чці. Коли це біжить во́вчик і пита́є:

- Хто, хто в цій рукави́чці?

– Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик і лисичка-сестричка. А ти хто?

– Я вовчик-братик. Пустіть і мене!

– Заходь!

От біжить кабан.

– Хро-хро-хро! Хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-братик. А ти хто?

– Я кабан-іклан. Пустіть у рукавичку і мене!

– Заходь!

Кабан заліз. І сидять вони всі у рукавичці.

Коли йде ведмідь і питає:

– Хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-братик і кабан-іклан. А ти хто?

– А я ведмідь-набрід. Пустіть і мене в рукавичку!

– Заходь!

І ведмідь заліз у рукавичку.

Коли дід побачив – нема рукавички. Він тоді пішов шукати її, а собачка попереду побігла. Бігла, бігла, бачить – лежить рукавичка. Собачка почала гавкати. Звірі злякалися, вибігли із рукавички і порозбігалися лісом.

Прийшов дід, підняв рукавичку і пішов.

Словничок: • діка(-і) тварина(-и) – vadállat(-ok); • звір(-і) – vad(állat)(-ok); • вовк – farkas; • лисичка – róka; • білочка – mókus; • кабан – vaddisznó; • їжак – sündisznó; • жабка – béka; • стрибати – ugrál; • загубив – elhagyta; • залізти/улізти – bemászott; • пустіть мені – engedj be engem is; • прийміть мені – fogadjatok be engem is; • шукати рукавичку – keresni a kesztyűt; • злякалися – megijedtek; • порозбігалися – szerteszét szaladtak.

45, 46

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л'], [х]: *ялінка, гілка, кулька, гірлянда, хлопчик, ліхтарик.*

II.

ГОТУЄМОСЯ ДО СВЯТА ВДОМА

Наша родина готується до свята. У кімнаті вже стоїть велика зелена ялінка. Уся родина прикрашає її. Оксана подає мамі кульки – червону, жовту, синю, зелену. Тато став на стілець, а Тарасик подає йому зірку. Потім ми повісили на ялінку ліхтарики, цукерки, гірлянди й інші прикраси. Тато включив світло і вся ялінка засяяла кольоровими вогниками. Дуже гарна ялінка у нас.

НОВИЙ РІК У ШКОЛІ

У шкільній залі стоїть велика новорічна ялінка. На ній багато прикрас. Угорі сяє зірка. На ялінці кольорові кульки, ліхтарики й гірлянди. Біля ялінки стоять Дід Мороз і Снігуронька з подарунками. Навколо новорічної ялінки танцюють діти в костюмах ведмедика, зайчика, принцеси, сніжинки. Вони щасливі та веселі.

Галина Демченко

Що за гостя в нас така:
І зелена і струнка,
Сяє зірка угорі,
На гіллячках – ліхтарі,
І ростуть на ній не шишки,
А цукерки і горішки.

Максим Рильський

Ой струнка ялінка в нас!
Скільки сяє тут прикрас!
Ми зібралися юрбою,
Разом з піснею новою
Рік Новий зустріти час.

Анатолій Камінчук

ЯЛІНКА

Сніг іде – веселий день.
Ми співаето пісень.
На ялинці сто прикрас –
Лісова красуня в нас.
Дід Мороз на свято йде
І Снігуроньку веде.

Словничок: • ялинкові прикраси – fenyőfádiszek; • гірлянда – girland; • зірка – csillag; • зверху сяє зірка – fenn fénylik a csillag; • прикраса (-и) – dísz (-ek); • прикрашаємо ялінку – díszítjük a fenyőfát; • родина готується до свята – a család készülődik az ünnephez; • ліхтар(-и) – lámpá(-k); • шишка – toboz; • струнка новорічна ялінка – sudár újevi fenyőfa; • шкільний зал – iskolai /dísz/terem; • Дід Мороз – Télapó; • Снігуронька – Hópehelyke (Télapó unokája); • під ялинкою подарунки – a fenyőfa alatt ajándékok vannak; • юрба – tömeg, sokaság.

47

I. Вимовляємо звук [p']: *ліхтарі, горішки, Різдво, рік.*

II. Різдво – велике Свято, день народження Сина Божого – Ісуса Христа. Перед Різдвом (в українців 7 січня) увечері святкують Святий вечір. Господиня ставить на стіл 12 різних страв. Найголовнішими стравами є кутя – пшенична каша, заправлена медом, маком, родзинками і горіхами, й узвар – солодкий відвар (компот) із сушених фруктів.

Перед Різдвом діти розумували колядки – пісні, в яких розповідається про народження Ісуса Христа. А на свято хлопчики (не дівчатка) йшли колядувати.

КОЛЯДКА

Добрий вечір тобі, пане господарю!
Радуйся! Ой радуйся, земле!
Син Божий народився!

Іван Малкович

Я маленька Яріночка,
В мене гарна яліночка:
Із яблучком і зіздію,
З різдвяною колядію!

Свято Василя (14 січня) – так по народному називався Новий рік. Його святкували дуже весело. Хлопці і дівчата одягали маски кози, ведмедя, лікаря й ходили від хати до хати, щедрували та приказували:

Де коза ходить, там жито вродить,
Де коза ногою, там жито копою,
Де коза рогом, там жито стогом.

А вранці хлопчики йшли до хрещених, вітали їх зі святом і засівали житом-пшеницею, співаючи щедрівки:

Щедрий вечір, хато-світлице,
Сійся-родіся, житечко й пшениця...

Або:

Сійся, родіся, жито, пшениця,
Всіляка пашниця,
На той новий рік.
Щоб було ліпше, як торік.

Сію-сію, посіваю,
З Новим роком вас вітаю!

* * *

Щедрівочка щедрувала,
Під віконце підбігала:
– Що, бабусю, напекла,
То давайте до вікна.
Не щипай, не ламай,
По цілому давай.

* * *

Ми йшли на вогник
До цієї хати,
Не хотіли добрих людей
На шляху минати.
Добрий вечір вам!
Добрий вечір, пане господарю,
Чи дозволите колядувати,
З Новим роком привітати,
Щастя, здоров'я побажати?

Словничок: • Різдво – karácsony; • вертép – betlehem; • коляда, колядка – kántálóének; • заправлена мёдом, родзинками – itt: mézzel, mazsolával ízesítve; • щоб було ліпше, ніж торік – legyen jobb, mint a múlt évben volt; • йшли на вогник – fényre mentünk; • не хотіли добрих людей минати – nem akartunk jó emberek mellett elhaladni; • щастя, здоров'я побажати – boldogságot, egészséget kívánni; • щедрий – bőséges, bőkezű; • щедрівка – újévi ének; • приказували – mondogatták; • там жито родить – ott rozs fog teremni; • копа – 60 kévéből álló gabona kereszt; • стіг – kazal; • хрещені батькі – keresztszülők; • сіяти/сію – vetni / vetem a

48, 49

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *спіднічка, штані, рукавичка, шкарпетки.*

2. Вимовляємо звук [х]: *капелюх, фартух, хустінка, хутряній.*

II. Настала зима. Діти збираються на прогулянку. Вони одягають теплі светри, шкарпетки, штани, куртки, шапки, рукавички. Беруть сани і біжать на гірку.

Тетяна Лисенко

На прогулянку хлоп'ятко
Одягнуло по порядку:
Маячку і трусики,
Сорочку і штанці,
Шкарпетки, светра, шапочку
Та курточку вкінці.

Микола Петренко

Для Марічки, для Оленки
Шию платтячка ладненькі.
Шию я штанці для Гриця,
Для бабусі – рукавиці.
А для мами і для тата
По костюмові до свята.

ЗАГАДКА

Невеликі дві хатини.
В них м'які і теплі стіни
По п'ять братиків малих
Проживає в хатках тих. (*Рукавички*)

Словничок: • одяг – öltözkék, ruházat; • блузка – blúz; • сорочка – ing; • спідниця/спіднічка – szoknya; • сукня – ruha; • майка – trikó; • трусики – bugyi; • плаття – női ruha; • штани – nadrág; • костюм – 1.férfiöltöny, 2.női kosztüm; • куртка – dzseki; • шуба – bunda; • пальто – kabát; • шарф – sál; • колготки – harisnyanadrág; • шкарпетки – zokni; • гольфи – térdzokni; • хустка/хустінка – kendő; • рукавичка – kesztyű; • одягатися/одягнутися – öltözködik; • одягати/одягнути – öltöztet; • м'які і теплі стіни – puha és meleg falak.

I. Вимовляємо звуки [х]: у черевіках, у чобітках, у трусиках.

II.

Анатолій Костецький

НЕУВАЖНА СОРОКАНІЖКА

1

Сороканіжка
Жила́ за мі́стом,
У да́льнім лі́сі,
В хати́нці з лі́стя.
Встава́ла ра́но,
До схо́ду со́нця,
І на робо́ту
Ішла́ босо́ніж.
Але́ ходи́ти
По тра́вах ро́сних
Не ду́же зру́чно,
Коли́ ти бо́сий:
Так мо́жна не́жить
За мить schoпíть!
То що́ ж робі́ти?
Взуття́ купи́ть!

2

І от у Ки́їв
Прийшла́ вона́
До магази́ну
Зайшла́ сумна́,
Та й ка́же гі́рко:
– Нема́ життя́!
Скори́ше да́йте
Мені́ взуття́!..

3

За мить продаве́ць,
До візи́тів зви́клий,
Сороканіжці
Дав череви́ки,
Чо́боти га́рні –
Ходи́ти в негóду,
Ту́флі чудóві –
На вся́ку погóду,
Ка́пці – для до́му,
Кéди – для спо́рту.
Усе́ придба́ла
Сороканіжка,
Відра́зу взу́ла
На ко́жну ніжку.

Алѣ бідасі
 Не стало краще,
 Бо неувáжна булá
 Сороканіжка,
 Усѣ на свѣті
 Моглá поплутать
 І геть не знáла,
 Коли що взути...
 Ходіти в гóсті
 У тóфлях трéба, –
 Сороканіжка
 Крокує в кéдах!
 А зáмість кáпців
 Сороканіжка
 Важкі калóші
 Кладé під ліжко!..

Отáк ходіла вонá,
 Страждáла,
 Та я́кось вránці
 Собі сказáла:
 – Хай б́уде лю́дям
 Отé взуття!
 Сороканіжкам –
 Це не життя!...
 І з то́ї дніни,
 Напéвно, й дóсі,
 Сороканіжки
 Гуляють бóсі...

Грицько Бойко

Морозéць, морозéць,
 Не щипáй нам щі́чки,
 Тéплі чобі́тки у нас,
 Шуб́ки й рука́вички.

ЗАГАДКА

Скільки чобі́тків О́ля купі́ла,
 Щоб кі́цька ні́жки не замочі́ла? (*Чоті́ри*)

Словничок: череві́к(-и) – cipő, félcipő; • чобі́т/ чоботи – csizma; • кросі́вки – sportcipő; • кéди – tornacipő; • тóфлі – (női) félcipő; • сандáлі – szandál; • кáпці – papucs; • сорокані́жка – százlábú; • неувáжна – figyelmetlen; • бідáся – itt: szegényke; • в хатінці з лі́стя – levélből készült házikóban; • вставáла рáно, до схóду сóнца – korán kelt, napkelte előtt; • босóніж – mezítláb; • ходіти по трáвах рóсних – a harmatos fűben járni; • не дýже зру́чно – nem nagyon kényelmes; • до візі́тів зві́клий – hozzászokott a latogatáshoz; • ходіти в негóду – rossz időben járni; • вáлянки для

злѳі зимі – posztócipő kemény télre; • глибѳкі калѳші для ѳсени – öblös sárcipő őszre; • усе на світі моглá поплýтатъ – mindent a világon összetéveszthetett; • крокýе в кѳдах – tornacipőben lépked; • страждáла – szenvedett; • напѳвне, й дѳсі, гуляють бѳсі – bizonyosan még most is mezítláb sétál.

52, 53

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *видѳлка, тарілка, глѳчик, склянка, блюдецѳ.*

II.

У МАГАЗІНИ “ПѳСУД”

У недѳлю Оксáнка з мáмою ходили в магазин “Пѳсуд”. Там так цікаво! Ось набір тарілок великих і малих. Вони розмальовані золотом. А ось на полиці чайний сервіз. У ньѳму 6 чáшок, 6 блюдецѳ, одін чайник, одná цýкорниця – усе розмальовано блакитними квіткáми. Мáма купила справжній глиняний глѳчик для молока.

Григорій Глушньов

Усі, усі тарілочкі
Повимивáла Їрочка.
Сміються білолиці:
– Як не любить водиці?
Як не любити Їрочки,
Що вімила тарілочкі.

Словничок: • накривáти на стіл – asztalt terít; • стáвить на стіл тарілку, склянку – tányért, poharat tesz az asztalra; • кладѳ на стіл лѳжку, видѳлку – kanalat, villát tesz az asztalra; • чайний сервіз – teáskészlet; • справжній глиняний глѳчик – valódi cserépköcsőg; • повимивáла – elmosta; • сміються білолиці – nevetnek a fehér arcúak (itt: a tiszta tányérok).

54, 55

I. 1. Удосконалюємо вимову звукосполучення [йї]: *Кýїв, українка, їжа, їсти (їм, їсі, їсть, їдýть).*

2. Вимовляємо звук [х]: *хáта, халáт, хто, хлопчик, хлѳб, кýхня.*

II.

У СУПЕРМАРКЕТИ

Мáма з Тарáсиком пішли в супермáркет. Вони купýють продýкти. Мáма кладѳ у кѳшик молоко, ковбасý, сир, яйця, хлѳб. Тарáсик поклав у кѳшик шоколадку для сестрічки Натáлки.

Грицько Бойко

Я І ТИ

– Хто до стѳлу хѳче сісти?
– Я!
– Хто варѳння хѳче їсти?
– Я!
– А хто пѳсуд мѳти бýде?
– Ну вже ти відказуй, Людо,
А то: я та й я!

Галина Демченко

ТАНЯ

Це ж чому́ завжди у Та́ні
Щі́чки свіжі та рум'я́ні?
А тому́, що Та́ня на́ша
Їсть і борщ, і хлі́б, і ка́шу.

Володимир Ладижець

ХИТРИЙ ЗУБ

Ой, бо́літь у ме́не зуб,
Бо не хо́че їсти суп.
Хо́че ме́ду,
Хо́че гру́шку,
Хо́че те́плюю
Пампу́шку.
А якщо́ дасте́ смета́ни,
Вми́ть бо́літи переста́не.

Богдан Чепурко

Навари́ли смако́ти –
Бу́дем їсти я і ти.
А сор-ро́-ки, а вор-ро́-ни
Бу́дуть їсти макаро́ни.

Словничок: • проду́кти харчува́ння – élelmiszer; • плі́тка шокола́ду – egy tábla csokoládé; • а як знадобі́ться – és ha kell; • щі́чки рум'я́ні – itt: arca pirosposzsgás, egészséges; • суп – leves; • пампу́шка – zsömlé(szerű), rampuska; • пиріжо́к – (kelt) testából készült) bukta különböző töltelékkel; • навари́ли смако́ти – finomságot főztek; • коня́чка – lovacska.

56, 57

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *сли́ва, ви́шня, кі́слий*.
2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *солóдкий, гі́лка, люблю́, кі́слі*.

II. ЗБІР УРОЖАЮ

У саду́ дідуся́ і бабу́сі вродило ба́гато я́блук, слив і груш. Дідусь поклі́кав ону́ків збира́ти врожа́й. Андрі́йко допомага́в дідусе́ві кла́сти я́блука і гру́ші в ящи́ки. А сли́ви ма́ма і Катру́ся кла́ли у ко́шки. По́тім бабу́ся вари́ла варення́ із слив. Усі́м бу́ло ве́село і ду́же сма́чно.

Леся Українка

Ой, ви́шеньки-чере́шеньки,
Черво́нії, спі́лі,
Чого́ ж бо ви так висóко
Ви́росли на гі́ллі?

ЗАГАДКА

Гарні фру́кти пе́ред ва́ми
Із черво́ними бока́ми:
Сокові́ті і рум'я́ні
Солоде́нькі та духмя́ні.
Що це?

Словничок: • фрукт – gyümölcs; • ягода – bogyó; • яблунька – kis almafa;
• солодкий(-а, -е) – édes; • кислий(-а, -е) – savanyú; • смачний(-а, -е) – izletes, finom;
• соковитий(-а, -е) – leveses, nedvdús; • духмяний(-а, -е) – illatos; • спілий(-а, -е) – érett; • пригощайся – parancsolj.

58, 59

- I. 1. Вимовляємо звук [л']: *квасо́ля, карто́пля, цибу́ля, кастру́ля.*
2. Вимовляємо звук [и]: *часни́к, чисти́ти (чи́щу), буря́кі.*

II. Це кúхня. Бабу́ся і ма́ма готу́ють обі́д. Сьо́годні вони́ бу́дуть
варі́ти украї́нський борщ. Ді́ти – Га́бор та Іло́нка допомага́ють їм.
Вони́ чи́стять карто́плю, мо́ркву, цибу́лю.

Валентин Кириленко

ХУДОЖНИКИ

На столі́ було́ не пу́сто:
Мо́рква,
Рі́па,
І капу́ста,
І карто́пля,
Й бу́рякі,
І сала́т,
І огі́ркі.
Захоті́лося зайча́там
Все оте́ намалюва́ти.
Ну а по́ки малюва́ли,
Потихе́ньку все зжува́ли:
І карто́плю,
Й бу́рякі,
І сала́т,
І огі́ркі,
Мо́ркву,
Рі́пу
І капу́сту.
На столі́ дубо́вім – пу́сто...
Схамену́лися зайча́та:
Що ж тепе́р намалюва́ти?

Словничок: • овоч(-і) – zöldség(-ek); • дубовий стіл – tölgyfa asztal;
• захотілося – kedvük támadt; • варіти український борщ – ukrán borscsot főzni;
• чистити – pucolni; • потихеньку все зжува́ли – lassacskán mindent megrágtak;
• схамену́лися – itt: észbe kaptak.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *лисичка, хитро, наварити, наваріла, кліче, ліже, приходь.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *молоко, глечик, тарілка, голова, лапка, журавель, картопелька, квасолька.*

II.

За Іваном Франком

ЛИСИЦЯ І ЖУРАВЕЛЬ

Жили собі Лисичка і Журавель. Одного разу зустрілися вони в лісі та й подружилися. От Лисичка і кліче Журавля до себе в гості:

– Приходь, Журавлику, приходь! Чим хата багата, тим і пригощуй.

Прийшов Журавель на обід, а Лисичка наваріла кашки з молочком, розмазала її по тарілці та й поставила перед гостем.

– Їж, Журавлику! Самá варіла.

Журавель стук-стук дзьобом – нічого не спіймав. А Лисичка тим часом ліже і ліже кашку, аж поки самá все не з'їла.

А коли кашки не стало, вона й каже:

– Вибачай, Журавлику, більше не маю чим пригостити.

– Дякую, – відповідає Журавель, – приходь, Лисичко, тепер до мене в гості.

– Добре, прийду, – каже Лисичка.

На другий день приходить Лисичка, а Журавель наварів м'яса, буряків, квасольки, картопельки. Порізав усє це на дрібні шматочки, склав у високий глечик.

– Їж, Лисичко, любá моя, – припрошує Журавель.

Лисичка до глечика – голова не влізить. Вона то попробує лапкою, то понюхає – нічого не виходить. А Журавель їсть собі та їсть, поки всього не вийв.

А потім і каже:

– Вибачай, Лисичко, чим хата багата, тим і рада, а більше пригощати нічим.

Розсєрдилася Лисичка, навіть не подякувала за обід. Відтоді й перестала Лисичка з Журавлем дружити.

Словничок: • журавель – daru; • подружилися – megbarátkoztak; • зустрілися – találkoztak; • наваріла кашки з молоком – főzött tejbekását; • розмазала на тарілці – szétkenste a tányéron; • поставила перед гостем – a vendég elé tette; • стук дзьобом – kopogott csőrével; • ліже – nyalogatta; • порізав на дрібні шматочки – apróra fűszelgette (fűlvágta, földarabolta); • склав у високий глечик – magas köcsőgbe tette; • любá моя – kedvesem; • припрошує – kínálja; • голова не влізить – a feje nem fér be; • понюхає – megszagolja; • розсєрдилася – megharagudott; • не подякувала за обід – nem köszönte meg az ebédet; • відтоді перестали дружити – azóta nem barátkoznak.

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ніти, вишня, слива.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лимон, молоко, апельсин, склянка, мінеральна (водá).*

II.

Щоб були рум'яні щόки,
Треба пíti свíжі со́ки:
З я́блук – я́блучний,
З груш – груше́вий,
З више́нь – вишне́вий,
З абрикóс – абрикóсовий,
Зи слив – сливо́вий,
З апельси́н – апельси́новий,
З мандари́н – мандари́новий.

У КАВ'ЯРНІ

У неділю вся на́ша роді́на пішла́ у кав'я́рню. Ми сі́ли за крúглий сті́л. До нас підійшо́в офіціа́нт і запита́в: “Що ви замовля́єте?”. Га́бор, Жу́жа і я замóвили морóзиво, а та́то і ма́ма – ка́ву і ті́стечка. Було́ дúже сма́чно.

Олександр Олесь

– Ки́цю, ки́цю,
Де бу́ла?
Що ти ї́ла,
Що пи́ла?
– Я на рі́чці бу́ла,
Там води́чку пи́ла,
А що ї́ла – не скажу́,
Ті́льки хво́стик покажу́.

Словничок: • морóзиво – fagyalt; • ті́стечко – sütemény; • пíti (я п'ю, ти п'єш, він/вона́ п'є, вони́ п'ють) – inni (iszom, iszol, iszik, isznak); • міне́ральна вода́ – ásványvíz; • чай з лимóном – citromos tea; • виногра́дний сі́к – szőlőlé; • груше́вий сі́к – körtelé; • вишне́вий сі́к – meggylé; • сливо́вий сі́к – szilvalé; • томáтний сі́к – paradicsomlé; • Що ви замовля́єте? – Mit parancsolnak (rendelnek)? Mit parancsoltok (rendeltek)?

64, 65

I. 1. Удосконалюємо вимову звуків [ц] – [ц']: *цап, цу́кор, цирк, оліве́ць, пті́ця, кінéць, ві́ця.*

2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лопа́та, лоша́, кроленя́, крі́ль, те́ля.*

3. Вимовляємо звуки [с] – [с']: *соба́ка, со́ро́ка, сви́ня, ось, сві́йська, поро́ся.*

II.

ЯК ТВАРИ́НИ СТА́ЛИ СВІ́ЙСЬКИМИ

(Кáзка)

Одно́го ра́зу твари́ни прийшли́ до люди́ни й попросі́ли:

– Дай нам робо́ту!

– А що ви вмі́єте робі́ти? – спита́ла люди́на.

Кі́нь відпові́в:

– Я вмію́ працюва́ти в полі́.

Коро́ва сказа́ла:

– Я даю молоко.
Вівця відповіла:
– Я даю вівну.
Собака сказав:
– Я вмію охороняти дім.
Курка засокотала:
– Ко-ко-ко! Я несучечка.
– Добре, я дам вам роботу, – сказала людина.
– А хто вранці будити буде? – спитали тварини.
Тут півень озвався:
– Я рано-вранці будитиму всіх.

* * *

Корівко, корівко,
Дай мені сир,
Дай мені масла,
Я ж тебе, корівко,
Ціле літо пасла.

Анатолій Костецький

Вмиває кішка
Кошенят.
Вмиває кізка
Козенят.
Мене
Водою з милом
Щоранку
Мама мие.

Словничок: • свійські тварини – háziállat; • баран/вівця – ürü, birka, juh; • ягня – bárányka; • цап/ коза/козеня – kecskebak/kecske/kecskegida; • кріль/ кроленя – (házi)nyúl /kisnyúl; • свиня – sertés, disznó; • поросся – malac; • кінь/лоша – ló /csikó; • корова/ теля – tehén /borjú; • курка засокотала – kotkodácsolni kezd a tyúk; • собака/ щеня – kutya / kölyökkutya; • кішка/ кошеня – macska / kismacska; • що ви вмієте робити – mit tudtok csinálni; • вмію працювати в полі – a mezőn tudok dolgozni; • даю вівну – adok gyarjút; • озвався півень – megszólalt a kakas; • я рано-вранці буду будити вас – kora reggel ébreszteni folak titeket; • бабуча годую ... – a nagymama eteti a

66, 67

- I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *йі, їжа, їсти.*
2. Вимовляємо звук [и]: *ти, лисичка, налити, вибач.*

За Оксаною Іваненко

II. НЯВ-НЯВ!

Дівчинка поспішала до школи і забула налити кошеняті молочка.
Кошенятко сиділо у дворі і плакало “няв-няв”, бо дуже хотіло їсти. Підійшла до нього корова:
– Му-у-у! Ти чого плачеш, кошенятко?

– Їсти хочу!
 – Вибач, у мене нема для тебе їжі, – сказала корова і пішла собі.
 – Ня-а-ав! – знову заплакало кошенятко.
 До нього підійшов кінь.
 – І-і-і-го-го! Чого ти плачеш, кошенятко?
 – Їсти хочу!
 – Вибач, у мене нема для тебе їжі, – сказав кінь і пішов собі.
 До нього підбігла курочка.
 – Чого ти плачеш, кошенятко?
 – Їсти хочу!
 – А ти поклій зёрнятка разом з нами, – сказала курочка.
 – Як? У мене нічим клювати, – відповіло кошенятко і знову заплакало “ня-а-ав”!
 – Може, травічки пощипаєш з нами? – запитала гусочка.
 – Ні, я не їм травічки, – відповіло кошеня, – ня-а-ав!
 Аж тут дівчинка повернулася зі школи. Побачила кошенятко, забрала додому і налила йому молочка.

Словничок: • поспішала до школи – *sietett az iskolába*; • ти чого плачеш? – *te miért sírsz?*; • пішла собі – *elment*; • плакало кошенятко – *sírt a kiscica*; • курочка – *tyúkocská*; • гусочка – *libácska*; • поклій зёрнятка – *szedegess /csipegess magocskát*; • нічим клювати – *nincs mivel csipegetni*; • може, травічки пощипаєш? – *lehet csipdesel egy kis füvecskét?*; • забрала додому – *hazavitte*.

68, 69

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *лістя, дивітись, з'явілись, калина*.
 2. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *лістя, листочки, калина, ліс, пролісок, тюльпán, журавель*.

II. Світить сонце. Тає сніг. Течуть струмки. На вербі з'явилися котики. Прийшла весна.

Колись давно люди думали, що весну приносили на крилах пташки. Тому вони випікали пєчиво у формі жайворонків. Діти, співаючи, носили їх по селу, закликаючи весну:

Весна, весна краса!
 Прийди, весно, з радістю,
 З великою милістю.

* * *

Вийди, вийди, сонечко,
 На наше віконечко,
 Там дітки гуляють,
 Тебе виглядають.

Катерина Перелісна

ВЕСНА

– Що з весною настає?
 – Сніг у полі розтає.
 – А чому так буває?

- Сónце йогó прыгрывае.
- Що синіе на землі?
- Ніжні прóліски малі.
- А що пнётся з-під листá?
- То травічка виростá.

Катерина Перелісна

Розквітла в лісі квіточка,
Синьоо́ка та ясна́.
Шуміть, співа́є річечка:
“Весна́! Весна́! Весна́!”

ТАРА́С ШЕВЧЕ́НКО

Ім’я вели́кого українського по́ета Тара́са Григо́ровича Шевче́нка зна́ють і шану́ють у всьóму світі. Він з дитинства писа́в вірші й га́рно малюва́в. Пе́рша кни́жка його́ віршів назива́лася “Кобза́р”. Тому́ і по́ета назива́ють Кобза́рем.

Його́ ім’ям назива́ють ву́лиці, пло́щі, шко́ли. Тара́су Григо́ровичу Шевче́нкові ста́влять па́м’ятники в міста́х і села́х Украї́ни та в інших кра́їнах світу́.

Тарас Шевченко

ВСТА́ЛА ВЕСНА́

Вста́ла весна́, чо́рну зéмлю
Сóнну розбуді́ла,
Уквітча́ла її ря́стом,
Барві́нком укри́ла.
І на по́лі жа́йворонок,
Солове́йко в га́ї
Зéмлю, у́брану весно́ю,
Вра́нці зустрі́чають...

Тарас Шевченко

Дивлю́сь, аж світа́є,
Кра́й не́ба пала́є,
Солове́йко в те́мнім га́ї
Сóнце зустрі́чає...

Словничок: ● весна́ – tavasz; ● мину́ла вже зима́ – elmúlt a tél; ● грі́є со́нечко – süt a napocska; ● та́не сні́г – olvad a hó; ● течу́ть струмкі́ – folynak a patakok; ● на вербі́ ко́тики – megjelentek a fűzbarkák; ● прóлісок – csillagvirág; ● розквітла бру́нька – kinyílt a bimbó; ● летя́ть журавлі́ – gerülnek a darvak; ● синьоо́ка та ясна́ – kékszemű és ragyogó; ● шуміть, співа́є річечка – zúg, énekel a folyó; ● по́ет – költő; ● зна́ють у всьóму світі – ismerik az egész világon; ● з дитинства – gyermekkorra óta; ● писа́в вірші – verset írt; ● ко́бза́р – kobzos (ukrán népzeneész); ● уквітча́ла її ря́стом – itt: beborította füvel; ● барві́нком укри́ла – örökzölddel betakarta; ● жа́йворонок – pacsirta; ● солове́й – fűlemüle, csalogány; ● вра́нці – reggel; ● со́нну зéмлю розбуді́ла – az alvó földet felébresztette; ● світа́є – virrad; ● кра́й не́ба пала́є – az ég alja lebeg.

I. Удосконалюємо вимову звуків [л] – [л']: *д́ятел, л́астівка, лел́ека, жураве́ль, зозу́ля.*

II.

ПТАХИ ПРИЛЕТІЛИ

Прийшла весна. Зазеленіла природа. Весна прикрáсила навкруги все. У са́дах цвіту́ть фрукто́ві дере́ва, весня́ні квіти. У́же летя́ть з далéких краі́в пташкі́: журавлі́, ласті́вки, шпакі́, лелéки, зозу́лі. Незабáром ми почу́ємо їхні́ весéлі пі́сні.

Ось у сад́у го́лосно заспівáв шпак, він знайшо́в свою́ шпаківню і ра́дісно спові́стив про це. Лелéки те́ж знайшли́ своє́ гніздо́ на висо́кому дере́ві, а ласті́вки під да́хом буди́нку.

Весно́ю птахи́ те́ж співа́ють весня́нки:

Ой, мину́ла вже зима́,
Снігу-льо́ду вже нема́,
Ой нема́, ой нема́,
Снігу-льо́ду вже нема́.
Прилеті́ли журавлі́
Й соловéєчки малі́.

Анатолі́й Камі́нчук

ЛАСТІВКА

– Ласті́вочко сизо́кри́ла,
Зві́дкіля́ ти прилеті́ла?
– Прилеті́ла я порáну
Із-за мо́ря-океáну.
– Що́ ти ді́ткам прине́сла?
– Со́нця, ла́ски і тепла́!

* * *

– Весéлики-журавлі́,
Що́ несе́те на кри́лі?
– Несемо́́ всі́м вам тепло́,
Що́б усе́ цвіло́ й росло́.

Володи́мир Верхо́вень

ПТАШИ́НА ЛІ́ЧИЛКА

Я ходи́в, маля́та, в лі́с
І лі́чилку ва́м прині́с.
Не зви́чайну, а пташи́ну,
Що́ луна́є без упи́ну.
Раз воро́на, два со́ро́ка,
Стрекотлі́ва, білобо́ка.
Три – сині́чка невели́чка,
Як синóчка рукави́чка.
А чоти́ри – чо́рна га́лка,
Лю́бить все бли́скуче зма́лку.
П'ять – зозу́ля у лі́ску
Лі́чить ве́село: “Ку-ку!”.

ЗАГАДКА

Хто гнізда свого не має,
Яйця іншим підкидає.
Та у лісі в холодку
Все кує ку-ку, ку-ку? (Зозуля)

Словничок: • снігу-льоду вже нема – nincs már se hó, se jég; • грак – vetési varjú; • дятел – harkály; • галка – csóka; • шпаківня – seregélydúc; • гніздо – madárfészek; • птахі прилетіли – megérkeztek a (vándor)madarak; • з далéких країн – messze országokból; • під дахом будінку – a háztető alatt; • прилетіла я порáну із-за моря-океáну – itt: hajnalban érkeztem tenger – óceán túlról; • що несéте на крилі – mit hoztok szárnyaitokon; • ласка – jóság, gyöngédség, kedvesség; • що лунáє без упíну – szüntelenül hallatszik; • стрекотлівий(-а, -е) – fecsegő; • любить все блискúче змáлку – kiskorától fogva szereti a csillogót.

72, 73

I. Вимовляємо звук [и]: *син, індік, кідати.*

II.

Петро Бондарчук

ЧОМ ЗІБРАВСЯ ГУРТÓК?

Від порога до воріт
Йдуть за Олею услід
Попелястий кіт-воркіт,
За котом – собака Жúrка,
Пóтим півень,
Пóтим – кúrка,
Дáлі – гúси чередóю...
Чом зібравсь такий гуртóк?
Та ж у Олі – пиріжók!
Ну а Оля не скупá,
Всім по крихті наципá:
Кóтику, щоб мурчáв,
Півнику, щоб гáрно співáв,
Кúрочці, щоб сокотáла,
Гúсям, щоб гелготáли...

Віктор Шаройко

У нашої квóчки
Всі сині і дóчки –
Малéнькі, жовтéнькі
Слухняні клубóчки.

* * *

Кáже мáти-квóчка,
В мене два синóчки
І чотíри дóчки.
Скільки ж діточók у квóчки?

Словничок: • свійська птиця – baromfi; • індік – pulykakas; • індічка – pulyka; • індіча – pulykacsibe; • кáчур – gácsér; • кáчка – kacsá; • каченя – kacsacsibe; • курча – csibe; • квóчка – a kotlstyk lelt; • гусáк/ гýска/ гусеня – gúnár/ liba /kisliba; • від порóга до ворít – küszöbtől a kapuig; • услíд – utána, mögötte; • гýси чередóю – libasorban; • чом зібравсь такий гуртóк – miért gyűlt össze a kis csapat; • не скупá, всім по крíхті нащипá – nem fõsvény, mindenkinek csíp morzsát; • сокотáти – kotkodácsol; • гелготáти – gágog; • попеля́стий – hamuszínű.

74, 75

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *жилí, індіченя́, мíска, ві́лити, накрíти.*
2. Удосконалюємо вимову звука [х]: *хлі́б, хлі́в, лопу́х, хтось.*

II.

Грицько Бойко

КАЧЕЧКА І КУРЧАТА

Кáчечка кря́че,
Каченя́т не ба́чить.
Клі́че кáчечка курча́т:
– Чи не ба́чили кача́т?
– Ні, кáчечко,
Ми кача́т не ба́чили й у ві́чі,
А кáчура, без кача́т,
Зустріча́ли дві́чі.

ВВІЧЛИВИЙ ПЕСИК

Яко́сь гуля́ла квóчка з курча́тами у двори́. Ра́птом налеті́ла чо́рна хма́ра, й дощ поли́в як із ві́дрá. Квóчка на зе́млю присі́ла, за́квокта́ла: “Квок-квок-квок ...”. Це означа́ло: “ До ме́не, мо́ї мале́нькі!”. І всі курча́тка за́лізли до не́ї під кри́ла. А неподалі́к у бу́дці сиді́в пе́сик. Побáчив він, що ку́рка змо́кла. Ві́ліз із бу́дки і за́проси́в квóчку з курча́тами у бу́дку. А пе́сик ві́лив з ми́ски, яка́ була́ біля бу́дки, во́ду. І накрíв не́ю го́лову, ні́би парасо́лькою.

Словничок: • кáчечка кря́че – hápog a kacsá; • не ба́чили й у ві́чі – itt: nem láttuk sehol; • вві́чливий пе́сик – udvarias kutyuska; • ра́птом – hirtelen; • налеті́ла чо́рна хма́ра – fekete felhő kerekedett; • поли́в дощ як із ві́дрá – ömlött az eső, mint a vedérből; • квóчка присі́ла – a kotlóstyúk; • за́квокта́ла – kotkodácsolni kezdett; • за́лізли під кри́ло – a szárnya alá bújtak; • неподалі́к у бу́дці – nem messze a kutyaóltól; • побáчив, що ку́рка змо́кла – meglátta, hogy megázott a tyúk; • за́проси́в – meghívta; • ві́лив з ми́ски во́ду – kiöntötte a tálkából a vizet; • накрíв не́ю го́лову, ні́би парасо́лькою – betakarta a fejét, mintha esernyővel.

76, 77

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *зупи́нка, буди́нок, батькі́вщина, вели́кий.*
2. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *ву́лиця, шко́ла, село́, сільсь́кий, ліс, земл́я.*

II. Мій рíдний край – це Закарпа́ття. Я живу́ в селі́ Тут живе́ вся моя́ ро́дина. На́ше село́ вели́ке. В ньóму га́рні буди́нки. У на́шому

селі є шкóла, по́шта, аптéка, кав'я́рня, суперма́ркет. Я люблю своє село́.

Степан Жупанин

СПІВАНОЧКА

Понесé на дужих кри́лах
Вітер з полони́ни
Цю співа́ночку за го́ри,
Степові доли́ни.
Гей. Гей!
Степові доли́ни.
Хай співа́ночка поли́не
По всій Укра́їні.
І розка́же ми́лим друзя́м
Про Карпа́ти си́ні.
Гей, гей!
Про Карпа́ти си́ні.

Дмитро Чередниченко

ЯКА СТÉЖКА НАЙКРА́ЩА?

Заспереча́лися ді́тки, яка стéжка найкра́ща.
– До крамни́чки, бо там є цукéрки.
– Ні, до шкóли, бо там є ді́тки.
– Ні, до рі́чки, бо там мо́жна скупáтися.
– Ні, в садо́к, бо там є гру́ші, я́блука.
– Ні, в по́ле, бо там простóро...
Аж тут підійшла ма́ма. Ді́тки й пита́ють:
– Яка стéжка найкра́ща?
– Додо́му, ді́тки. До рідно́ї ха́ти.

Словничок: • село – falu; • ву́лиця – utca; • широ́кий(-а, -е) – széles; • до́вгий(-а, -е) – hosszú; • буди́нок, ха́та – ház; • заспереча́лися ді́тки – vitatkozni kezdtek a gyerekek; • стéжка – ösvény, gyalogút; • крамни́ця/ крамни́чка – üzlet, bolt kis bolt; • в по́ле, бо там простóро – itt: a mezőre, mert ott tágasság van; • співа́ночка – dalocska; • понесé на дужих кри́лах – elviszi erős szárnyain; • ві́тер з полони́ни – a havasi legelőről a szellő; • степові доли́ни – sztyeppi völgy; • поли́не по всій Укра́їні – szálljon egész Ukrajnába; • рясна́ кали́на – bőven termő kányafa; • любий край – kedves, szeretett táj/vidék.

78, 79

I. 1. Вимовляємо звуки [л] – [л']: лопáта, полíти, карто́пля, я́блуня, поллю́, тюльпа́н.

2. Вимовляємо звук [и]: кидáти, ві́рости, шві́дше.

3. Вимовляємо звукосполучення [шч]: щі́тка, плащ, дощ, ще́дро.

II. 1. Настáла весна́. У селі́ ба́гато робо́ти. Сьо́годні вся роди́на на горóді. Та́то і син саджа́ють карто́плю. Ма́ма і до́нька сію́ть мо́ркву і буря́к. Роди́на працю́є дру́жно.

У горóді вже весна –
Гей, що рóбить там вона?
Грядóчку копає,
Мóркву засіває,
І горóх, бурякі –
Бúдуть їсти діточкі.

Лідія Ковальчук

Ма́ма сади́ла за ха́тою грядку,
Кла́ла в ямки по ма́ленькім зерня́тку –
Хай ви́роста́ють із них буря́чкі,
Ку́щики кро́пу й квасо́лі стру́чкі,
І огіро́чки зе́лені,
І гарбу́зи здо́ровенні.

Анатолій Костецький

До́щику, до́щику,
Де ти хо́диш?
Ходи́,
Лю́бий до́щику,
По горóду!
По́лий,
Лю́бий до́щику,
Все, що ба́чиш,
Хай уро́дять о́вочі
Ще́дро й ря́сно.

Словничок: • весня́ні робо́ти – itt: tavaszi (kerti) munkák; • грядка – veteményes ágy; • горóд – veteményeskert; • дощ – eső; • копа́є – kapál; • саджа́ти – ültet; • сі́яти – vet; • кла́ла в ямки по ма́ленькім зерня́тку – itt: minden gödröcskébe magocskát tett; • хай ви́ростуть ку́щики кро́пу – hadd nőjjenek kapor bokrocskák; • гарбу́зи здо́ровенні – óriási tökök; • полива́ти – öntöz, locsol; • уро́дять о́вочі – jó termést ad a zöldség; • ще́дрий – bőkezű, gazdag; • ря́сно – bőven, bősegesen; • лю́бий до́щику – kedves esőcske.

80, 81

- I. 1. Вимовляємо звук [и]: *чі́жик, скажи́, ма́ленький.*
2. Вимовляємо звук [с']: *о́сь, сі́яти, сію́ть.*

II.

“ЧІЖИКУ, ЧІЖИКУ”

(Українська народна дитяча гра)

Правила гри: діти з допомогою лічилки обирають Чижика – хлопчика чи дівчинку.

ЛІЧІЛКА

Ї́хала каре́та,
Дзво́ном дзвóнить.
Війшла па́ні

Лічить ко́ні:
Раз, два, три – вийди ти.

Потім, ставши півколом, запитують його:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі сіють мак?

Чижик відповідає дітям і показує, як сіють мак (правою рукою “розсіває” насіння маку):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі сіють мак.

Діти повторюють відповідь Чижи́ка і теж показують, як сіють мак:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі сіють мак.

Потім діти запитують:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі росте́ мак?

Чижик відповідає дітям і показує, як росте мак (стає навшпиньки, піднімає руки на рівні грудей):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі росте́ мак.

Діти повторюють відповідь Чижи́ка і теж показують, як росте мак:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі росте́ мак.

Діти запитують Чижи́ка:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі цвіте́ мак?

Чижик співає і показує, як цвіте мак (долоньки “розкриваються” над головою, похитуються):

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі цвіте́ мак.

Діти повторюють рухи Чижи́ка і співають:

– Ось так, так, ось так, так,
Так у полі цвіте́ мак.

І знову діти запитують:

– Чіжику, Чіжику, пташку мале́нький,
Скажи́, як, скажи́, як, як у полі беру́ть мак?

Чижик показує, як беруть мак (зриває стебла, складає на оберемок), і співає:

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі беру́ть мак.

Діти повторюють за Чижи́ком:

– Ось так, діти, ось так, так,
Так у полі беру́ть мак.

Діти підбігають до Чижи́ка і скубують його. Чижик тікає. Гра закінчується.

Словничок: • чийжик – csíz; • як у полі сіють мак – hogy vetik a mezőn a mákot;
• ось так, ось так – így, így; • як у полі беруть мак – hogy szedik a mezőn a mákot;
• стає навшпінки – lábujjhegyre áll; • складає на оберéмок – csomóba, kötegbe rakja.

82, 83

I. Вимовляємо звук [и]: *ти, Вели́кдень, ко́шик, кра́шанки, писанкі, розпи́сувати.*

II. Настає вели́ке свя́то – Вели́кдень. Вважа́ється, що в цей день воскрес Ісус Христос. Люди́ повідомля́ють одне́ одному: “Христос Воскрес” й у відповідь ка́жуть: “Воісти́ну Воскрес”. Так у цей день віта́ються люди́.

За ти́ждень до Вели́кодня украї́нці святку́ють Ве́рбну неді́лю. У цей день святя́ть молоду́ вербі́чку. Люди́ вважа́ють, що верба́ ма́є цілю́щі властиво́сті, вона́ дає здоро́в'я. Тому́ свяче́ною вербо́ю, жарту́ючи, “б'ють” дорослих і діте́й, промовля́ючи:

Верба́ б'є, не я б'ю,
За ти́ждень – Вели́кдень,
Недале́чко – черво́не я́чко.

Ко́жна роді́на готу́ється до Вели́кодня. Жі́нкі печу́ть паски́, готу́ють ковба́си та вся́ку смако́ту, фарбу́ють і розпи́сують я́чка. Це писанкі́. Їх кла́дуть у ко́шик, разо́м із па́скою та ковбасо́ю, й освя́чують у це́ркві.

Марія Хоросницька

ВЕЛИ́КДЕНЬ

Від землі́
Аж до небес –
Вели́кий день:
ХРИСТО́С ВОСКРЕ́С!

Катерина Перелісна

Га́рна пи́санка у ме́не,
Ма́буть, кра́щої не́ма,
Ма́ма тільки помага́ла,
Малюва́ла я сама́.

ПОДОЛЯНО́ЧКА

(Украї́нська наро́дна дитя́ча гра)

Прави́ла гри: з до́помогою лі́чилки оби́рають Подоляно́чку, яка стає в коло і робить усе, про що співа́ють ді́ти, водячи хоро́вод:*

Де́сь тут була́ Подоляно́чка,
Де́сь тут була́ молодесе́нька.
Тут вона́ впа́ла, до землі́ припа́ла,
Сім лі́т не вмива́лась, бо води́ не ма́ла...

Ой устань, устань, Подоляночко,
Умий лічко, як ту скляночку,
Візьмися у боки та поскачи скоки.
Пливи по Дунаю, бери дівча скраю.

Після цього Подоляночка вибирає когось із кола замість себе, і гра продовжується.

*ЛІЧІЛКА

Ходіла квочка
Коло кілочка.
Воділа діток
Біля квіток. Квок.

Словничок: • Великдень – húsvét; • писанка, крашанка – hímes tojás; • розписувати – festeni; • цокатися – összekoccantani a hímes tojásokat; • вербна лоза – fűzfavessző; • кошик – kosár; • спекла паски – pászkát süttöt; • пасхальні святá – húsvéti ünnepek; • подоляночка – podóliai kislány; • до землі припала – a földre esett; • умий лічко, як ту скляночку – mosd meg arcocskádat, mint azt az üveget; • дець – valahol; • візьмись у боки та поскачи – tedd csípőre kezed s ugrálj egy keveset.

84, 85

I. 1. Удосконалюємо вимову звукосполучення [йі]: *Україна, український, українка, українець.*

2. Вимовляємо звук [и]: *ми, ти, дитина, Вітчизна.*

II. Україна – це наша Батьківщина. Державними символами України є герб – тризуб і синьо-жовтий прапор. Чому синьо-жовтий? Бо над Україною небо синє-синє, а лані влітку колосяться золотою пшеницею. Про український прапор склала вірш Наталка Поклад:

Прапор – державний символ,
Він є в кожній державі;
Це для всіх – ознака сили,
Це для всіх – ознака слави.
Синьо-жовтий прапор маєм:
Синє небо, жовте жито,
Прапор свій оберігаєм,
Він святіня, знають діти.

Віра Паронова

Тризуб, немов сім'я єдина,
Де тато, мама і дитина.
Живуть у миру, любові
На Україні вільній, новій.

Олесь Луній

Знай, синочку, доню, знай:
Наша Україна –
То чарівний, милий край,
Золота країна.

Марія Познанська

Ми дуже любим рідний край
І рідну Україну,
Її садї, зелений гай
В садú рясну́ калину.

Лариса Колос

ДІТИ УКРАЇНИ

Всі ми діти, всі ми різні,
Як багато нас!
Всі ми рідні у Вітчизні,
Гарні й без прикрас.
Різні мови в нас і танці,
Страви і пісні,
Та усі до школи вранці,
Йдемо́ день при дні.

Словничок: • держава – állam; • наша Батьківщина, Вітчизна – a Hazánk; • державні символи – állami szimbólumok; • прапор – zászló; • герб – címer; • тризуб – háromágú szigony; • лані влітку колосяться золотію пшеницею – a mezők nyáron arany búzával kalászosodnak; • оберігаєм – óvjuk, vigyázzuk; • він святи́ня, знають діти – az szentség, tudják gyerekek; • рясна́ кали́на – bőtermésű kányafa; • ми різні – különbözőek vagyunk; • гарні й без прикрас – szépek vagyunk ékesség nélkül; • різні мови в нас – különböző nyelven beszélünk; • стра́ва(-и) – étel, eledel; • до шко́ли вранці йдемо́ день при дні – minden nap iskolába megyünk.

86, 87

1. Вимовляємо звук [и]: *Вітчизна, вишива́є, сіні, пита́є.*
2. Вимовляємо звук [p']: *Андрі́йко, рі́чка, рідний, різний.*
3. Вимовляємо звуки [л] – [л']: *зелений, ви́шила, мале́нький, земля́, любимо́.*

II.

За Андрієм М'ястківським

НАШ РІД

Ма́ма вишива́є на білому полотні́ зелений барвіно́к, чорнобрівці́, сіні́ волішки. На́віть мале́ньку ка́чечку ви́шила.

- Що це бу́де, ма́мо? – спита́в Андрі́йко.
- Украї́нська святко́ва сорочечка́ для те́бе.
- Чому́ украї́нська? – пита́є Андрі́йко.
- Бо вишива́ю такі кві́ти, які росту́ть на на́шій землі́. А землі́ на́ша зве́ється Украї́ною. А ти – мале́нький украї́нець.
- А ти, ма́мо?
- І я украї́нка, і та́то, й бабу́ся, й діду́сь. Ми украї́нського ро́ду і любимо́ на́шу зе́млю, на́шу мо́ву, на́ші кві́ти. Украї́на – як на́ша рідна ха́та.

Ой же гáрні чорнобрівці,
Що у мене на торбінці!
Це їх ма́ма вишива́ла
Їх мені подарува́ла.

* * *

Чорнобрівці, ма́льви і барві́нок –
Це ж кві́ти на́шої землі́.

Ольга Косовська

Моя ма́ма ду́же ми́ла,
Сорóчку мені поши́ла.
Ши́ла, ми́ряла, спи́вала,
Дивні кві́ти вишива́ла.
Ру́жі, ма́ківки, рома́шки,
На рукавц́ях – лю́бі пта́шки,
Колоскі́ і лист барві́нку.
Буду гáрна украї́нка.

Словничок: • українська святкова сорóчечка – ukrán ünnepi ing (itt: hímzett); • український рід – ukrán nemzetség; • вишива́с на білому полотні – fehér vásznon hímez; • зелений барві́нок – télizöld; • чорнобрівці – bársonyvirág, büdöske; • сині волóшки – kék búzavirág; • допитується хло́пчик – kérdezőskodik a kisfiú; • земля – a mi földünk; • на торбінці – a tarisznyán; • ши́ла, ми́ряла, спи́вала – varrt, mért, énekelt; • дивні кві́ти – csodás virág; • ру́жі, ма́ківки, рома́шки – rózsa, mákvirág, margitvirág; • на рукавц́ях – лю́бі пта́шки – a blúzujján madárcák; • колоскі́ і лист барві́нку – kalászos és a télizöld egy levele.

88, 89

I. 1. Вимовляємо звукосполучення [йі]: *Украї́на, Ки́їв, ки́ївський, їхати, стої́ть.*

2. Вимовляємо звук [х]: *ха́та, хоро́ший, хлі́б, Хреща́тик.*

3. Вимовляємо звук [ц']: *столи́ця, ву́лиця, украї́нець, прапорéць, вітере́ць.*

II. Ки́їв – столи́ця України. Це вели́ке і гáрне мі́сто. Вонó стої́ть на Дні́прі. Головна ву́лиця столи́ці – Хреща́тик.

У Ки́єві ба́гато шкі́л, гімна́зій, ліце́їв, університе́тів, теа́трів, бібліоте́к, музе́їв, пам'ятників.

У столи́ці України чудóве метрó. Під земле́ю мо́жна прої́хати на метрó з одні́го кінця́ мі́ста – в дру́гий.

У Ки́єві ба́гато пам'ятників, чудóвих па́рків. Ки́яни і го́сті лю́блять це мі́сто.

Анатолій Камінчук

Чудóвий день. Я́сна порá.
Леге́нький вітере́ць пові́яв.
На кру́чах сі́вого Дні́пра
Стої́ть столи́ця на́ша – Ки́їв.

Словничок: • столиця – főváros; • найкраще місто в світі – legszebb város a világon; • серце України – Ukrajna szíve; • університет – egyetem; • бібліотека – könyvtár; • пам'ятник – emlékmű; • чудовий день – csodálatos nap; • ясна порá – derűs idő; • легенький вітерець повіяв – könnyed szellőfúvás; • на кру́чах сівого Дніпра – az ősz Dnyipro.

90, 91

I. 1. Вимовляємо звук [х]: *пішохі́д, рух, перехрє́стя, перехі́д, по́верх, багатоповерхо́вий, перехо́дити.*

2. Вимовляємо звук [и]: *буді́нок, ву́лиця, зупи́нка.*

II. Місто – це високі будінки, широкі ву́лиці, великі магази́ни – суперма́ркети, апте́ки, по́шта, ліка́рня, авто́бусний і залі́зничний вокза́ли.

У мі́сті бага́то шкіл, гімна́зій, у які́х навча́ються ді́ти. Є теа́три, музе́ї, пам'я́тники.

На ву́лицях мі́ста ї́здять авто́буси, тролéйбуси, трамва́ї, авто́. У вели́ких мі́стах є метрó – підзе́мна залі́зниця.

ПЕРЕХІД ВУ́ЛИЦІ

Як переходи́ш ву́лицю,
Якщо відсу́тній знак?
Споча́тку зупини́сь
І налі́во подиви́сь.
Якщо тра́нспорту нема́є –
До сере́дини руша́єм.
Є тут лі́нія чудо́ва,
Не зви́чайна – розді́лова.
Знов на ній ти зупини́сь
І напра́во подиви́сь.
Всі маши́ни пропу́сти –
Пі́сля цьо́го мо́жеш йти́.

ПРА́ВИЛА ПОВЕДІ́НКИ У ТРА́НСПОРТІ

Не шумі́ти, не штовха́тись,
Че́мно й ла́гідно трима́тись.

* * *

Без біле́та, зна́є ко́жен,
Ї́хати в тра́нспорті не мо́жна.

* * *

Ста́ршим лю́дям, як годі́ться,
Тре́ба місце́м посту́піться.

* * *

Ско́ро ви́хід, не штовха́йся,
Потихе́ньку посува́йся.

Словничок: • місто – város; • пішохід – gyalogos; • зупинка – megállóhely;
• рух – közlekedés, forgalom; • вуличне перехрестя – utcakereszteződés, keresztút;
• перехід – átkelőhely; • поверх – emelet; • багатоповерховий – emeletes; • тролейбус –
trolibusz; • трамвай – villamos; • вантажівка – teherautó; • мотоцикл – motorkerékpár/
motorbicikli; • лікарня – kórház; • переходити – átmegy/átjon; • зупинітисся – megáll;
• автобусний вокзал – autóbuszállomás; • залізничний вокзал – vasutállomás;
• театр – színház.

92, 93

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *дитячий майданчик, правило, чека́ти, перебіга́ти.*

2. Вимовляємо звук [х] та звукосполучення [йі]: *їжа́к, їха́ти, пої́хали, приї́хали, об'ї́хати.*

II.

Ігор Січовик

Їде за́йчик у трамва́ї
І довко́ла погляда́є.
Тут підхо́дить їжачо́к
І гово́рить:
– Ваш квито́к! –
Черво́ніє за́йчик гу́сто
І да́є листо́к капу́сти.
Пожува́в їжа́к листо́к.
– Це – гово́рить, – не квито́к.
Доведе́ться вам зійти́ –
І додо́му пі́шки йти́!

Анатолій Камінчук

Ї́хали ми ї́хали,
До горбка́ під'ї́хали.
Під'ї́хали, з'ї́хали,
Да́лі пої́хали.
Ї́хали ми ї́хали,
До я́ми під'ї́хали,
Я́му об'ї́хали,
І да́лі пої́хали.

СВІТЛОФОР

Всім перехо́жим я морга́ю,
Щоб пи́льно гляну́ли на ме́не,
Оче́й же я аж тро́є ма́ю –
Черво́не, жо́вте і зеле́не.

ЗАГАДКА

Підморгне́ зеле́ним о́ком –
Ми йдемо́.
Підморгне́ черво́ним о́ком –
Стоїмо́. (*Світлофор*)

Словничок: • правила ру́ху – a közlekedés szabályai; • дитячий майданчик – játszótér; • світлофор – közlekedési jelzőlámpa; • горить червоне/ жовте/зелене світло – ég a piros/sárga/zöld lámpa; • пішохідні доріжки – gyalogutak; • до горбка під'їхали – itt: megérkeztünk a dombocskához; • з'їхали – lehajtottunk; • яму об'їхали – a gödröt körülutastuk; • далі поїхали – tovább utaztunk; • червоніє зайчик гу́сто – itt: nagyon elpirult a nyuszika; • листок кап'усти – egy káposztalevelet; • пожувáv їжак листок – a süni megrágta a levelet; • доведеться вам зійти – le kell szállnia; • додому пішки йти – gyalog hazamenni; • перехожим я моргаю – a járókelőknek pislogok; • щоб пильно глянули на мене – hogy figyelmesen nézzenek rám.

94, 95

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *ма́ти, си́ла, воні́, приту́лився, завжди́.*

2. Вимовляємо звук [с']: *си́м, ма́т'уся, Петро́уся, бабу́ся.*

II. В Україні свято Ма́тері відзначається в дру́гу неді́лю тра́вня. У цей день усі складають ша́ну і подя́ку всім матер'ям. Ді́ти віта́ють свої́х мам і бабу́сь, дару́ють їм кві́ти, розпо́відають вірші́.

Роман Завадович

ПЕТРУСЕ́ВА МАТ'У́СЯ

Приту́лився до ма́ми Петро́уся:

– Є на сві́ті бага́то мат'у́сь.

Є в Оле́нки, в Уля́ни, в Юрка́,

Але жо́дна з них не така́.

Степан Олійник

Пам'ята́ймо, ми́лі ді́ти,

Пам'ята́ймо за́вжди з ва́ми,

Що для нас у всьо́му сві́ті

Найдоро́жчі на́ші ма́ми.

Нам, мале́ньким і доросли́м, –

Все даю́ть вони́ з любóв'ю:

Ні́жне се́рце, сві́тлий ро́зум,

Си́ли на́шому здо́ров'ю.

За Васи́лем Сухомли́нським

МО́Я МА́МА НАЙКРА́ЩА

Мале́нька дівчи́нка приї́хала з ма́мою у вели́ке мі́сто. Пішли вони́ по ву́лиці. Ма́ма велá донечку за ру́ку. Дівчи́нка побáчила щось ці́каве. На радо́щах заплéскала в долóні. І загуби́лась у юрбі́. Загуби́лась і запла́кала:

– Ма́мо!.. Де мо́я ма́ма?

Люди́ оточи́ли дівчи́нку й пита́ють:

– Як тебе́ зва́ти, дівчи́нко?

– О́ля.

– А ма́му як зву́ть? Скажи́, ми її́ за́раз зна́йдемо.

– Ма́му звуть... ма́ма...мату́ся.

Люди усміхаються. І знову питають:

– Які у твоєї ма́ми о́чі: ка́рі, си́ні, блакі́тні, сі́рі?

– О́чі у неї... найдо́бріші...

– А ко́си? Які в ма́ми ко́си – чо́рні, ру́сі?

– Ко́си... найкраси́віші.

Знову усміхаються люди. Питають:

– А які у ма́ми ру́ки? Мо́же, яка́сь ро́димка у неї на рука́х є, згада́й.

– Ру́ки у неї... найла́гідніші. Мо́я ма́ма найкра́ща!

Пішли люди й оголосили по радіо: “Загубилася дівчинка. У її ма́ми найдо́бріші о́чі, найкраси́віші ко́си, найла́гідніші в сві́ті ру́ки”.

І ма́ма знайшла́ся.

Словничок: пам’ятаймо завжди – mindig emlékezzünk; • приту́лився – hozzá-simul; • найдо́ро́жча – legdrágább; • найкра́ща – legszebb; • все даю́ть з любóв’ю – szeretettel adnak msndent; • ни́жнє се́рце – gyengéd szíve; • сві́тлий ро́зум – tiszta ész; • жо́дна з них не така – egyik sem olyan; • у дру́гу неді́лю тра́вня – május második vasárnapján; • си́мвол до́бра, ми́ру, ща́стя – a jószág, békesség, boldogság szimbóluma; • заплéскала в доло́ні – tapsolt; • за́губи́лась – elveszett; • лю́ди оточи́ли – az emberek körülvették; • ми її за́раз зна́йдемо – mindjárt megtaláljuk; • найдо́бріша – a legjobb; • ко́си – itt: a haja; • усміхну́лась – mosolygott; • найла́гідніші – leggyöngédebb; • знайшла́ся – meglelt.

96, 97

I. 1. Вимовляємо звук [и]: *Крим, син, роді́на, пирі́г, вну́ки.*

2. Вимовляємо звук [ц’]: *оли́вець, Лу́цьк, Ві́нниця, імені́нниця.*

3. Вимовляємо звук [с’]: *сі́ють, з’ї́халась, ось, бабу́ся.*

II. У на́шої бабу́сі сьогодні́ день наро́дження. До неї в го́сті приї́хала вся ро́дина. Ми всі обні́мали бабу́сю, ці́лува́ли, бажа́ли до́брого здо́ров’я, співа́ли віта́льні пі́сні. А Та́рас розказа́в бабу́сі ві́рша:

Бабу́сю рідне́нька, бабу́сю єди́на,
Вас щі́ро віта́є вся на́ша роді́на,
Усі́ ми вас лю́бим і всі́ поважа́єм,
Усі́ ми вам ща́стя, здо́ров’я бажа́єм.

Бабу́ся бу́ла ду́же ща́слива і дяку́вала всі́м.

Ігор Січовик

З’ї́халась ро́дина:
Брат з Ка́рпат,
Сестра́ з Остра́,
До́чка з Криму́,
Син із Рі́му,
Вну́чка з Лу́цька,
Внук з Прилу́к,
А ми з Ві́нниці.
Ба́ба Зи́на – імені́нниця.

КІТ І МІШІ

(Дитяча гра, розроблена Інною Кўльською)

Правила гри. Вчитель розподіляє клас на дві половини. Перша – водить коло, друга – “миші”. За допомогою лічилки діти обирають kota. Потім діти, що утворили коло, імітують ходьбу kota і промовляють:

– Ходить кóтик по кімнаті.
В нього лапочки на ваті;
Позіха байдуже:
– Щось я сонний дуже!

Хлопчик або дівчинка в центрі кола удають котика, який потягується, лягає спати. Діти продовжують тихо ступати, вівголоса декламуючи:

– А під ліжком нірка, нірка.
З неї мишка зірка, зірка.
– Гей, подружки, всі сюді!
Все як слід, є обід,
Спить та спить лéдар кіт!

“Мишки” навшпиньки заходять у коло й ходять навколо котика, радіють, обіймаються, підстрибують. Діти, що водять коло, співають:

– Кіт не спить, а слуха,
Наставляє вуха!
Скочив кóтик саме впору,
Швидше, миші, в нóру, в нóру.

На ці слова діти, що водять коло, зупиняються. “Мишки” пробігають попід їхніми руками, втікають. “Котик” хоче наздогнати. Кого доганяє, той стає котиком, і гра продовжується.

Словничок: • іменінниця – ünnepelt; • святковий пиріг – ünnepi kalács; • з'їхалась родіна – összejött a család; • щіро вітає – szívélyesen üdvözli; • єдіна – egyetlen; • поважаємо – tiszteljük; • щастя, здоров'я бажаємо – kívánunk boldogságot, egészséget.

98, 99

- I. 1. Вимовляємо звук [х]: *ха́та, хло́пчик, хто, хлі́б, горо́х, хма́ра.*
2. Вимовляємо звук [с]: *сіно, ось, за́сіка, бабу́ся, діду́сь.*

II.

КОЛОБО́К

(Українська народна казка)

Жили-були дід та баба. Одного разу попросів дід бабу спекти йому колобка.

Пішла баба у ко́мору, просіяла борошна, замісила тісто та й спекла колобка. Поклала його на вікно. А колобок скотівся і побіг сте́жкою. Біжіть, біжіть, коли йому назустріч йде зайчик. Зайчик ка́же:

– Колобо́к, колобо́к, я тебе́ з'їм.
 – Не їж мене́, зайчику, я тобі́ пісе́ньку заспіва́ю, – сказа́в колобо́к.
 – Ану́ заспіва́й!
 – Я по за́сіку ме́тений,
 Я із боро́шна спече́ний, –
 Я від ба́би втік,
 Я від ді́да втік,
 То й від те́бе втечу́!
 Та й побі́г... Коли́ іде́ вовк.
 – Колобо́к, колобо́к, я тебе́ з'їм!
 – Не їж мене́, вівчику, я тобі́ пісе́ньку заспіва́ю.
 – Ану́ заспіва́й!
 – Я по за́сіку ме́тений,
 Я із боро́шна спече́ний, –
 Я від ба́би втік,
 Я від ді́да втік,
 Я від за́йця втік,
 То й від те́бе втечу́!
 Та й побі́г... Аж іде́ ведмі́дь.
 – Колобо́к, колобо́к, я тебе́ з'їм!
 – Не їж мене́, ведме́дику, я тобі́ пісе́ньку заспіва́ю.
 – Ану́ заспіва́й!
 – Я по за́сіку ме́тений,
 Я із боро́шна спече́ний, –
 Я від ба́би втік,
 Я від ді́да втік,
 Я від за́йця втік,
 Я від во́вка втік,
 То й від те́бе втечу́!
 Та й побі́г...
 Біжи́ть та й біжи́ть доро́гою... Зустріча́ється з лисі́чкою:
 – Колобо́к, колобо́к, я тебе́ з'їм!
 – Не їж мене́, лисі́чко-сестри́чко, я тобі́ пісе́ньку заспіва́ю.
 – Ану́ заспіва́й!
 – Я по за́сіку ме́тений,
 Я із боро́шна спече́ний, –
 Я від ба́би втік,
 Я від ді́да втік,
 Я від за́йця втік,
 Я від во́вка втік,
 Я від ведме́дя втік,
 То й від те́бе втечу́!
 – Ну і га́рна ж пі́сня! – ка́же лисі́чка. – От ті́льки я недочува́ю
 тро́хи. Заспіва́й-бо ще раз та сіда́й до мене́ на язик, щоб я краще
 чу́ла.
 Колобо́к ско́чив їй на язик та й поча́в співа́ти:
 – Я по за́сіку ме́тений...
 А лисі́чка – гам його́! Та й з'їла!

Словничок: • колобók – cipó; • спекті – sütni; • бóрошно – liszt; • назміта́й у záсіку – söpörj össze lisztet a szuszékban; • вітопи́ла піч – befűtötte a kemencét; • замісі́ла бóрошно – bedagsztotta a lisztet; • покла́ла на вікно – az ablakra tette; • при́зьба – tőcik; • покоті́лося – elgurult; • я тебе́ з’їм – megeszlek; • втік від ба́би – elszaladtam/ megszöktem a nagymamától; • тоді́ і від те́бе втечу́ – akkor tőled is megszököm; • недочува́ю – nagyot hallok; • сіда́й на язик – ülj a nyelvemre.

100, 101

I. 1. Вимовляємо звуки [л] – [л’]: *перепі́лочка (перепі́лці), жура́влик, голі́вка.*

2. Вимовляємо звук [и]: *череві́чки, щі́рий.*

II.

ПЕРЕПІЛОЧКА

(Українська дитяча гра)

Діти беруться за руки і роблять коло. Посередині стоїть дівчинка-“перепілочка”. Усі рухаються по колу, співають:

*У нашої перепі́лки та й голі́вка бо́літь,
У нашої перепі́лки та й голі́вка бо́літь.*

Дівчинка в колі тримається за голову.

*А до перепі́лки соловéйко йде,
На́шій перепі́лці череві́ки несé.*

З кола до “перепі́лки” виходить хлопчик, імітує, що дає їй череві́ки. “Перепі́лка” не бере.

Усі діти:

*– І – і! Не взяла!
А до перепі́лки та й жура́влик іде,
На́шій перепі́лці він кепта́рик несé.*

Інший хлопчик імітує, що дає “перепі́лці” кепта́рик. “Перепі́лка” знову не бере.

Діти в колі (з подивом):

*– Не взяла!
А до перепі́лки та й горобчик іде,
На́шій перепі́лці га́рну су́кню несé.*

Ще один хлопчик підходить до “перепі́лки”, “дає” їй плаття́чко. Дівчинка не бере.

Діти в колі (знову дивуються):

*– Не взяла!
А до перепі́лки перепі́лко іде,
На́шій перепі́лці щі́ре сло́во несé.*

Підходить хлопчик, ласкаво заспокоює “перепі́лку”. Вона радісно посміхається йому. Беруться за руки, танцюють.

Діти в колі (з радістю):

– Відужала на́ша перепі́лочка!

“Перепілочка” кланяється комусь із кола, і той стає “перепілкою”. Гра починається спочатку.

Словничок: ● перепілка – tojó fűg; ● голівка боліть – fáj a feje; ● не взяла – nem vette el; ● відужала – mggyógyult; ● кептáрик – ujjatlan szőrmemellény; ● щіре слóво – itt: kedves szó.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I

1, 2.	Ми живемо в Україні.....	4
3, 4.	Ми вивчаємо українську мову	6
5, 6.	Пішла киця по водицю	8
7, 8.	Родина	10
9, 10.	Бабусина казка	12
11, 12.	Школа	14
13, 14.	Вітання й прощання	16
15, 16.	Клас	18
17, 18.	У класі.....	20
19, 20.	На уроці.....	22
21, 22.	На перерві	24
	Гуси, гуси, додому!.....	25
23, 24.	Навчальні речі	26
25, 26.	Лічба: 1, 2, 3, 4, 5.....	28
27, 28.	Кольори	30
29, 30.	У Країні Ввічливості	32
31, 32.	Чарівні слова	34
33, 34.	Знайомство	36
35, 36.	Мої іграшки	38
37, 38.	Людина. Частини тіла	40
	Що малюють діти?	41
39, 40.	Гігієна	42
41, 42.	Зима прийшла	44
	Свято Миколая	45
43, 44.	Рукавичка	46
45, 46.	Готуємося стрічати Новий рік	48
	Новий Рік у школі	49
47.	Різдво	50
	Свято Василя	51
48, 49.	Одяг	52
50, 51.	Взуття.....	54
52, 53.	Посуд.....	56
54, 55.	Що ми їмо? Продукти харчування	58
56, 57.	Фрукти	60
58, 59.	Овочі	62
60, 61.	Лисиця і Журавель	64
62, 63.	Що ми п'ємо? Продукти харчування.....	66
64, 65.	Свійські тварини.....	68
66, 67.	Няв-Няв!	70
68, 69.	Весна	72
	9 березня – день народження Тараса Шевченка.....	73
70, 71.	Весна. Птахи	74

72, 73.	Свійська птиця	76
74, 75.	Лічба	78
	Ввічливий песик	79
76, 77.	Мій рідний край	80
78, 79.	Весняні роботи в селі	82
80, 81.	Чижик	84
82, 83.	Великдень	86
	“Подояночка”	87
84, 85.	Україна – наша держава	88
86, 87.	Українські національні символи	90
	Українські обереги	91
88, 89.	Київ – столиця України	92
	Екскурсія Києвом	93
90, 91.	Місто	94
	У транспорті	95
92, 93.	Правила дорожнього руху	96
94, 95.	Мамин день	98
96, 97.	У бабусі день народження	100
	Дитяча гра “Кіт і миші”	101
98, 99.	Бабуся казка	102
100, 101.	Перепілочка	104
102, 103.	Повторення	106

ЧАСТИНА II

Тексти для аудіювання, формування вимовних умінь і заучування напам’ять	108
--	-----

Навчальне видання

Ольга ХОРОШКОВСЬКА
Катерина ПОВХАН

УКРАЇНСЬКА МОВА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням угорською мовою

УСНИЙ КУРС

1 клас

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Редактор Любов Кирієнко
Художній редактор Ігор Шутурма
Коректор Ольга Тростянчин

Формат 70x100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 13,0.
Обл.-вид. арк. 15,5. Тираж 948 пр. Зам. № 194-12.

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2980 від 19.09.2007

www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Друк на ПРАТ «Львівська книжкова фабрика «Атлас»,
79005 м. Львів, вул. Зелена, 20
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 1110 від 08.11.2002